Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat | פרייז 20 גראשען | היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 265/1260 | Łódź, Niedziela, 20 listopada 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כה מרחשון תרפ"ח | Nr. 265/1260

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

זעלבסטמארד פון א סאוויעטישען דיפלאמאט

אַדאָלף יאָפע, דער בעקאנטער סאָוויעטישער פּאָליטיקער האָט זיך גענומען דאָס לעבען.

מ אָ ס ק ו װ אַ, 19 (ספ. טעל.) פרייטאָג איז אין זיין אייגענער וואוינונג אין מאָסקווא דורך אַ רעוואָלווער-שאָס בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דער בעקאַנטער סאָוויעטישער דיפּלאָמאַט אַדאָלף אַבראַמאָוויטש יאָפּפע. נישט קוקענדיג אויף דער באַלדיגער הילף פון די בעסטע כירורגען איז איהם נישט געלונגען צו דער-האַלטען ביים לעבען.

יאָפּפע איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1883, פון פאַך אַ זשורנאַליסט און האָט געהערט צו די רוסישע ס.ד. ביי דער שפּאַלטונג אין 1903 אויף באָל-שעוויקעס און מענשעוויקעס האָט יאָפּפע געהערט צו די מענשעוויקעס. ער האָט געשריבען אינטער'ן פּסעוודאָנים וו. קרינסקי. אין יאָהר 1914 איז ער אַרעסטירט געוואָרען און געזעסען ביז 1917. אין 1917 איז ער איבערגעגאַנגען צו די באָלשעוויקעס און איז געוועהלט געוואָרען פון דער שטאָט פּעטערבורג אין דער דומא. ער איז געווען פון די פעהיגסטע סאָוויעטישע דיפּלאָמאַטען, האָט אנטייל גענומען אין שליסען דעם שלום-אָפּמאַך אין בריסק, געווען פאָרזיצענדער פון דער שלום-דעלעגאַציע בעת די אונטערהאַנדלונגען מיט פּוילען אין ריגאַ און בכלל געשלאָסען פאַר די סאָוויעטען 18 אָפּמאַכען. ער איז געווען אמבאַסאַ-דאָר אין בערלין, טאָקיאָ, פּעקין און לעצטענס אין ווין.

די סבה פון זעלבסטמאָרד איז אַן'אונהיילבאַרע נערווען-קראַנקהייט.

ר י ג א, 19 (אַטע) היינט איז פאָרגעקומען יאָפּפעס לויה. אויפ'ן בית-עולם האָבען גערעדט טשיטשערין און לעזשאַווא. ס'האָבען אויך גערעדט די פאָר-שטעהער פון דער אָפּאָזיציע און פריינד פון פערשטאָרבענעם, טראָצקי, זינאָוו-יעוו, קאַמיענעוו און קראַקאָווסקי.

אין ליטע ווערט צוגעגרייט אַ פּאָגראָם.

ליטווישע רעגירונג רינגעלט זיך אַרום מיט א כינעזישער מויער

ווי ע ן, 19 (ספ. טעל.) נאָך די לעצ-טע רעוואָלוציע-פּרובען און דעם קאָנ-גרעס פון די ליטווישע עמיגראַנטען אין ריגאַ, האָט זיך די ליטווישע רעגירונג אַרומגערינגעלט אויף אַלע גרעניצען מיט אַ כינעזישען מויער. עס זענען גע-שלאָסען די ליטוויש-פּוילישע, לאָטוויש-ליטווישע און ליטוויש-דייטשע גרעני-צען. אויף דער פרייסישער גרעניץ זע-נען אַרעסטירט געוואָרען 18 פּערזאָן, ביי וועלכע מ'האָט געפינען מאַטעריאַל, וואָס שטעלט פעסט, אַז זיי זענען גע-שטאַנען אין פערבינדונג מיט דער ליט-ווישער עמיגראַציע. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט זענען געמאַכט געוואָרען מאַ-סען-רעוויזיעס און אַרעסטען.

ווי ע ן, 19. (ספ. טעל.) די יודישע צייטונג „די נייע וועלט", שרייבענדיג וועגען די בעציהונגען אין ליטע, ער-קלערט, אַז די געשעהענישען אין ליטע פיהרען צו אַ קאַטאַסטראָפע. „די נייע וועלט" שרייבט, אַז די שאַוליסטען גריי-טען צו, מיט דעם וויסען פון דער רע-גירונג, אַ גרויסען פּאָגראָם אויף יודען. די צייטונג מאַכט אויפמערקזאַם דערויף די יודען פון גאַנץ אייראָפּאַ.

ארעסטען אין ווארשאָ.

וו אַ ר ש אָ, 19 (טעלעפאָניש) נעכטען האָט די פּאָליטישע פּאָליציי אַרעסטירט אַ געוויסען יאַן צענדאָר, וועלכער ווערט געהאַלטען אַלס מיטגליד פון דעם צענט-ראַל-קאָמיטעט פון דער קאָמוניסטישער פאַרטיי.

KONJAKI
V. S. O. P.
Jubileuszowy — Rés. Spéciale
Winiak Médicinal — Winiaki mieszane

Winkelhausen

WÓDKI – LIKIERY
Stołowa — Starka — Żytniówka
Banan — Morelówka
Grand Cardinal — Cordial Médoc

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN, TOW. AKC. STAROGARD - POMORZE, ZAŁ. 1846.

צענטר. יוד. האנדווערקער-פערבאַנד, פאלודניאווא 4
היינט, זונטאג, דעם 20-טען נאָוועמבער ד. י., 8 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל אַ

בעריכטס-פערזאמלונג
- פון -
פרנס ראובן האפמאן
וועגען דער טעטיגקייט פון דער יודישער קהלה אין לאדז.
איינגאנג פריי! די פערוואַלטונג.

אכטונג! קאמאשען-מאכער-מייסטער!
מיטגלידער און נישט=מיטגלידער
אין צוזאמענהאַנג מיט'ן צעכען=געזעץ, וועלכער טרעט אריין אין קראַפט דעם 15-טען דעצעמבער ד. י., ווערט איהר אַלע אויפגעפאָדערט צו קומען היינט, זונטאג, דעם 20-טען נאָוועמבער ד. י. פון 7 ביז 9 אָוועגד אין לאָקאַל פון האַנד-ווערקער-קלוב (פאָלודניאָווא 4) צו דער רעגיסטראַציע, ווי אויך אויף די

אויסערארדענטליכע פערזאמלונג

וועלכע קומט פאָר דעם זעלבען אָוועגד 9 אַ זייגער מיט דער בעטייליגונג פון ה' אדוו. צימערמאַן און אנדערע. טאָג-אָרדנונג: 1) צעכען-געזעץ, 2) קאַמף נעגען די שווארצע ליסטע, 3) פאַך-לאַגע, 5) פערשידענעס.
453
בעמערקונג: קיין איינלאַדונגען זענען נישט פונאַנדערגעשיקט געוואָרען. קומט מאַסענוויז, ווייל עס האַנדעלט זיך אין אייער עקזיסטענץ. די פערוואַלטונג.

KRESY
Codziennie Bliny, Kawior i inne zakąski rosyjskie. Znanej dobroci
obiady z 4-ch dań 2.50 zł.
„ z 3-ch „ 2.— „
Kolacja a la carte po cenach niskich.
— Obsługa szybka. —
Rosyjska Kuchnia
6-go Sierpnia 1
Tel. 62-66.
457

אפלאץ
צו פערמיטען אין צענטרום פון שטאָט. צו ערפאהרען ביי
י. רזשעזשניק,
אַלעקסאַנדריסקאַ 19 (מרדכי גבאי'ס גאַס).
366

Dr. med.
S. KANTOR
ספעציאַליסט פון הויט-און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט רענטגען שטראַהלען און קווארץ-לאַמפּ, עלעקטראָליזאַציעס.
פּיעטריקויער 144
(עק וואַנגעליצקאַ)
טעלעפאָן 29-45.
עמפּפאַנגט פון 8 — 2 מיט-טאָג פון 5—8 אין אָוועגד. אין „Sanitas" ציגעל-גאַס 29 מענליך פון 2 ביז 4 נאַכמיטאַג

דרוקער, בוכבינדער און שאַכטעלמאַכער-פעראיין
פאָלודניאַוואַ 4 ביים צענטער. האַנדווערקער=פערבאַנד.

אַכטונג! דרוקער, בוכבינדער און שאַכטעלמאַכער!
היינט, זונטאג, דעם 20-טען נאָוועמבער ד. י., 7 אַ זייגער אין אָוועגד קומט פאָר אין צענטראַלען האַנדווערקער=פערבאַנד (פאָלודניאָווא 4)
דער המשך פון דער יעהרליכער

אלגעמיינער פערזאמלונג
מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:
1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג; 2) רעפּעראַט פון ה' אַרדינאַנס וועגען צעכען-געזעץ; 3) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג; 4) פערש. פאָרשלאַגען, צו וועלכער אַלע מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ווערען געבעטען צו קומען. די פערוואַלטונג.
בעמערקונג: צוליב טעכנישע סבות זענען קיין איינלאַדונגען נישט אַרויס-געשיקט געוואָרען צו יעדען בעזונדער, אָבער מיר בעטען צו קומען מאַסענוויז און פּינקטליך, ווייל עס האַנדעלט זיך אין אייערע אייגענע אינטערעסען.
462

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-אַרצט פאַר [illegible]רען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען
Nawrot 8
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אין אָוועגד

אַ יונגערמאַן
פון אַנשטענדיגע פאַמיליע בעזיצט די פּוילישע און דייטשע שפּראַכע מיט די בעסטע רעפערענצען זוכט אַ פּאָסטען אין אַ געשעפט קאָן אויך זיין אין אַ פאַב-ריקס-לאַגער. אָפערטען אונ-טער H. Sz. אין אדמ. 883

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פאַמיליע צאַמבער, צוליב'ן טויט פון אונזער מיטגליד

נ. ע. מענדעל צאמבער

אַלע מיטגלידער פון דער קאָלדרע-סעקציע ווערען אויפגעפאָדערט צו קומען צו דער לוי', וואָס קומט פאָר היינט, זונטאַג, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז, פּולנאָצנאַ 6. די קאָלדרע=סעקציע.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז נעכטען, דעם 19-טען נאָוו. 1927 געשטאָרבען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער און גרויסמוטער נ. ע.

שרה רבקה גערשט

אין עלטער פון 62 יאהר.

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, זונטאָג, דעם 20. נאָוו. ה. י., 12 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער-הויז זשגאָווסקאַ 97, ווערען געבעטען אַלע פערוואַנדטע און בעקאַנטע צו ערטיילען דעם לעצטען כבוד.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

481

דער וואהל-פיבער צום סיים

האט שוין ארומגעכאפט אלע פאליטישע גרופירונגען.

דער געפלאנטער בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען האט דערצערנט די רעגירונגס-טרייע פרעסע. — „עפאקא" בעשולדיגט די יודען. — די דעפוטאטען גרינבוים און רייך פראטעסטירען. — וואס ווילען טון די מינדערהייטס-סאציאליסטען. — די סענאטארען ווילען איבערציהען די יודען אויף זייער צד. — „פיאסט" וועט וואהרשיינליך ווערען בלאקירט מיט די כאדעקעס.

וו א ר ש א, 19 (טעלעפאניש). די פראגע וועגן שאפען א בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען איז געווארען שוין זעהר אקטועל. אין די לעצטע טעג האבען זיך שוין טאקי אנגעהויבען די דירעקטע אונטערהאנדלונגען פון אלע גרופען נאציאנאלע מינדערהייטען, און מ'רעכענט, אז די טעג וועט שוין קומען צו דער פינאליזאציע פונ'ם בלאק.

די אונטערהאנדלונגען וועגען דעם בלאק ווערען געפיהרט אונטער דער לייטונג פון דעפ. גרינבוים, וועלכער רעפרעזענטירט די גרופע פון נאציאנאל-ראט און סענאטאר האסבאך מצד די דייטשען.

ביי די יודען

איז שוין כמעט זיכער, אז צום בלאק וועט נישט געהערען די „אגודה" און די סאציאליסטישע פארטייען (בונד און פועלי-ציון).

ביי די דייטשען

איז פרייטאג פארגעקומען א בעראטונג פון די דעפוטאטען און סענאטארען. נאכ'ן ארומרעדען די אלגעמיינע פאליטישע לאגע איז מען צוגעטראטען צו דער פראגע וועגען מינדערהייטס-בלאק. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די אונטערהאנדלונגען ווערען שוין זייט 6 וואגען געפיהרט צווישען די יודען דייטשען, אוקראינער און ווייסרוסען. דאס אונטערשרייבען דעם אפמאך וועגען בלאק זאל שוין געשעהען אין די נאהענטסטע טעג און דאן וועט מען צוטרעטען צו דער פערטיילונג פון די מאנדאטען. דאס וועט קיין בעזונדערע שוועריגקייטען נישט ארויסרופען צוליב דעם, וואס די פערטיילונג וועט פארקומען לויט א פעסטגעשטעלטען שליסעל. היינטיגס מאל וועלען אייך געהערען צום בלאק

די ליטווינער,

וועלכע וועלען בעקומען וואהרשיינליך 1—2 מאנדאטען.

די פראגע וועגען דעם אנטייל פון

די סאציאליסטען

אינם בלאק פון די מינדערהייטען איז נאך ביז איצט נישט דעצידירט הגם מ'קען שוין פארויס זאגען, אז קיין איינהייטליכע שטעלונג וועט ביי זיי אין דער פראגע נישט זיין. מיט עטליכע טעג צוריק איז פארגעקומען א בעראטונג צווישען פ.פ.ס., בונד, אוקראינער און דייטשען. די בעראטונג האט ארויסגעוויזען אז צו קיין בלאק צווישען די דאזיגע פארטייען וועט נישט קומען. די אוקראינער און ווייסרוסישע סאציאליסטען וועלען צושטעהען צום מינדערהייטס-בלאק. און צו זיי וועלען זיך וואהרשיינליך אויך אנשליסען די דייטשע סאציאליסטען, ווייל מיט אייגענע כוחות קענען זיי אויפטון זעהר וועהניג און דעם דאזיגען בלאק בעטראכטען זיי אלס טעכנישען.

קלאר וועט די פראגע ווערען ערשט דאנערשטאג, ווען ס'וועט פארקומען די אלגעמיינע קאנפערענץ פון די סאציאליסטישע פארטייען און ס'וועט בעשלאסען ווערען צו געהען אין אלגעמיינעם בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אדער ארויסטרעטען אלס א בעזונדערע, בלאק פון סאציאליסטישע פארטייען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

דערווייל טיילט מען מיט, אז דער אוקראינישער „סעלראב" און די ווייסרוסישע הראמאדע האבען זיך פעראייניגט מיט די אומאפהענגיגע סאציאליסטען און שאפען צוזאמען מיט נאך איניגע גרופען א בעזונדערען בלאק, וואס זאל טראגען דעם נאמען פון

„ארבייטער- און פויערים-בלאק".

דער ברוגז פון דער רעגירונג

די שאפונג פונ'ם נייעם זעכצענטעל האט ארויסגערופען א שטארקען ברוגז אין די רעגירונגס-קרייזען. די האלב-

> ## ראמאן-קופאן.
>
> די, וועלכע האבען נישט געלייענט דעם אנהויב פון אונזער נייעם ראמאן „אין די ציין פון טיגער", קאנען אומזיסט בעקומען דאס ערשטע קאפיטעל, צושטעלענדיג דעם קופאן אין אדמיניסטראציע.
>
> גילטיג ד. 20. נאוועמבער ד. י.

אפיציעלע „עפאקא" איז ארויסגעטרעטען מיט א שארפען ארטיקעל. די „עפאקא" האלט, אז דאס זעכצענטעל איז נישט קיין געוועהנליכער וואהל-בלאק, וואס מ'שאפט צוליב געמיינזאמעווירטשאפטליכע, קולטורעלע אדער פאליטישע אינטערעסען. דער בלאק — בעהויפטעט די צייטונג — איז א פערשווערונג געגען דער מלוכה, א פערשווערונג אינספירירט און געשפייזט פון אויסלאנד. די אינטערעסען פון די יודען, וואס זענען א שטעטישער עלעמענט, (סוחרים, אינדוסטריעלער, האנדווערקער) האבען נישט קיין געמיינזאמעס מיט די אוקראינישע און ווייסרוסישע פויערים. דאס זענען פרעמדע נרופען, וואס ביים צוזאמענקומען זיך טרעפען זיי זיך בעליידיגט, ווי דאס האט מען געזעהען אויפ'ן שווארצבארד-פראצעס.

די שטעלונג פון די אוקראינער און ווייס-רוסען זענען געגען פוילען, ווייל „אנדערע" האבען געוויזען זיי צו געווינען פאר זיך. דערפאר געפינט מען ביי די נאציאנאלע אוקראינער דעפוטאטען קאמוניסטישע ליטעראטור — פיהרט אויס די צייטונג — און מיט אזעלכע עלעמענטען ווילען געהען צוזאמען די פאליטיש-סאלידע יודישע סוחרים, ס'ווילען מיט זיי מיטגעהען די ציוניסטען, וואס פערזיכערען אין פייערליכע מאמענטען וועגען זייער לאיאליטעט צו פוילען.

און צום סוף דראהט די צייטונג גאנץ אפען: „דאס בענייען דאס זעכצעהנטעל קען אנדערש נישט אויסגעטייטש ווערען ווי א נייער אנגריף פון אלע נאציאנאלע מינדערהייטען אויף דער פוילישער מלוכה און די פוילישע מלוכה וועט ציהען דערפון די געהעריגע קאנסעקווענצען פון וואס ס וועלען

אין דער ערשטער רייה ליידען די יודען

אלס פאליטיש ארגאניזירטער און בעוואוסטזיניגער עלעמענט, וואס איז גוט מאטעריעל סיטואירט און פון וועלכען מ'קען פאדערען מעהר ווי פון אנדערע".

אויך „גלאס פראוודי" טרעט ארויס געגען דער שאפונג פון בלאק און דראהט אויך, הגם נישט אזוי אפען ווי „עפאקא".

ערקלערונג פון דעפ. גרינבוים

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דעפ. גרינבוים ערקלערט, אז די פראגע וועגען בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען איז שוין דעצידירט בנוגע קאנגרעס-פוילען, קרעסען און פויזען. נישט דעצידירט איז נאך דערווייל די פראגע וועגען גאליציען צוליב די ספעציפישע אינטערעסען פון די יודען אין גאליציען, און די סוחרים.

די יודען טרעטען צו צום בלאק פשוט דערפאר, וואס געהענדיג אליין וואלטען זיי נעקענט דורכפיהרען קוים 6 דעפוטאטען און דאס איז שוין פיל צו וועהניג.

אויך דעפ. רייך האט ערקלערט, אז דער הויפט-מאטיוו אויף צו שאפען דעם בלאק איז דער ווילען צו שאפען זיך א וואס גרעסערע צאהל מאנדאטען. דעפ. רייך דערמאנט דערביי, אז אין פרייסען זענען די פאלאקען געגאנגען אינ'ם מינדערהייטס-בלאק.

דעפ. רייך גיט צו, אז די רעגירונג האט געענדערט די שטימונג בנוגע די יודען און דאס איז בעשטעטיגט געווארען אין א רעזאלוציע פון די ציוניסטישע אויבער-אינסטאנצען, פון דעם איז קלאר אז אינ'ם בלאק זוכען די יודען נאר מאנדאטען.

דעפ. רייך טעלעפאנירט אנ'ענטפער.

וו א ר ש א, 19. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אלס ענטפער אויפ'ן ארטיקעל אין דער „עפאקא" וועגען בלאק פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, אין וועלכען עס איז אויך בעריהרט געווארען די פערזאן פון ד"ר רייך, האט דער לעצטער דורכ'ן טעלעפאן דיקטירט א בריף, אין וועלכען ד"ר רייך בעט פעסטצושטעלען, אז אלץ וואס איז וועגען איהם געזאגט געווארען איז נישט ריכטיג. דעפ. רייך פראטעסטירט אויך געגען די אויסדרוקען פון נישט לאיאליטעט מצד די יודען. די ספיקות פון די יודען טראגען גאר אנ'אנדערען כאראקטער.

סענאטארען וואונקען צו די יודען.

וו א ר ש א. 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די הכנות צו די וואהלען ווערען וואס אמאל פיבערהאפט, עס ווערען בעטראכט פערשידענערליי קאמבינאציעס און „בלאק"-מעגליכקייטען. מ'מאכט פערשידענע אויסרעכנונגען. די סענאטארען ווילען דורכאויס צוציהען די יודען אויף זייער צד און מאכען פערשידענע פארשלאגען און ווילען געהען אויף קאמפראמיסען.

וואס וועט טון „פיאסט".

וו א ר ש א. 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די הויפט-פערוואלטונג פון „פיאסט" האלט אפ אונאויפהערליכע בעראטונגען. די גאנצע הויפט-פערוואלטונג האט זיך אנגעגעבען אין דימיסיע. דאס איז וואהרשיינליך אנ'אנזאג פון וויטאסעס דימיסיע.

ס'ווערט בעטראכט דער פארשלאג וועגען א וואהל-בלאק מיט „כ. ד.".

וואו וועלען פיגורירען די מיניסטארען.

וו א ר ש א, 19 (טעלעפאניש) דער „א.ב.צ." מעלדעט, אז דער וויצע-פרעמיער בארטעל וועט בעת די וואהלען צום סיים קאנדידאטירען אין לעמבערג, מיג. מאראטשעווסקי אין לובלין און סטרי, מיג. ראמאצקי אין אויבער-שלעזיען און פאמערן, מינ. יורקעוויטש אין לאדז, מינ. מיעדזשינסקי אין בריסק און שעדלעץ, מינ. ניעזאביטאווסקי אין פויזען.

צו דער האכצייטס-פייער פון אונזער ליבען קוזין הלל שאלעוויטש מיט פרל. סאלא צעלמאן גראטולירען הערצליך און ווינשען עוויגעס גליק אברהם רינגארט און פרוי, פאלא און מאיר ראזענזאן. 463

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek, telefon 18-26.

Od wtorku, d. 15 do poniedz. d. 21 listop. wł. dla dorosłych począt. seansów o g. 6, 8 i 10 Znakomita nasza rodaczka, najgenjalniejsza tragiczka świata **POLA NEGRI** w najnowszej swej kreacji, wspaniałem arcydziele filmowem na tle wojny rosyjsko-austrjackiej 1914–1918 p. t:

„HOTEL IMPERIAL"

scenarjusz według znanej powieści Ludwiga Biro. Obraz rozpocznie specjalnie zaaranżowany na scenie prolog, oraz ilustracja śpiewna, składająca się z romansów i dumek małoros.

Ceny miejsc:
dla dorosłych: I-70, II-60, III 30 gr.
dla młodzieży: I 25, II-20, III-10 gr.

מודעה ואזהרה מהראבינאט.

דער ראבינאט איז מודיע, אז דער קצב

בעריל רוג נאוואט און ווידזעווער

קוקט נישט אויפ'ן איסור און פערקויפט אין זיין יאטקע פרעמדע שחיטה, וועלכע זענען בחשש נבלה וטרפה און דעריבער זאל מען ביי איהם נישט קויפען אלס כשר.

לאדזער ראבינאט.

„WATT" NARUTOWICZA Nr. 12 „WATT"

TEL. 9.78 — TEL. 9.78

Żarówki Philips i Osram

i inne artykuły elektrotechniczne w hurcie i detalu

„WATT" Najtańsze źródło NARUTOWICZA Nr. 12. „WATT"

יור. י. אינפעלד

.42 ווסכאדניא .42

א גוטער האנד-נייער צו דאמען-בעשטעלס און א לערן-יונגעל ווערען געזוכט ביי וו. גארסעט, זאכאדניא 51. 462

פ"פ פון צייטונגס-פערשפרייטער

אבטיילונג לאדז, פיעטריקאווער 66.

אכטונג, חברים!

היינט, זונטאג, דעם 20-טען נאוו. פינקטליך 7 א זייגער אין אוונד קומט פאר אין אייגענעם לאקאל

א פערזאמלונג

מיט דער בעטייליגונג פונ'ם פארשטעהער פון דער צענטראלע ה' אלבערט.

אלע ח"ח ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

בעקאנטמאכונג.

מוצש"ק דעם 19-טען נאוועמבער איז אינטער'ן פארזיץ פון ה' גדלי וועלנארז'ש פארגעקומען די פערזאמלונג אויף צונוייזוועהלען 3 ערווואלטונגס-מיטגלידער, 3 קאנדידאטען און 2 אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע מיט דער בעטייליגונג פון 2 פארשטעהער פון דער מאכט, און נאך א קורצער דיסקוסיע איז איינשטימיג אנגענומען געווארען, אז צו דער פערוואלטונג פון אונפארטאאישען פעראיין פיעטריקאווער 66 געהען אריין: יוסף פ טמאן, שלמה גאלדשטיין, בנימין עלבוים; קאנדידאטען: יחיאל גינצבערג, משה ליכטענשטיין, שמואל בארמסקי; רעוויזיאנס-קאמיסיע: שיע וועלנארזש, יוסף ראטשטיין און אליעזר פאברוקאנט.

פרעזעס: פערדער.

סעקרעטאר: וויעלגאוואלסקי. 465

א רוטינירטער

רעקלאמאטאר פון באהן-פראכטען

זוכט אזעלכע צו קאנטראלירען אונענטגעלטליך. — אפערטען אונטער "M. J." אין אדמיניסטר. 464

ווייטערע ארעסטען פון ענדעקעס אין לעמבערג

קלאנגען וועגן אנ'ענטדעקטער פארשווערונג אויפ'ן פרעמיער מארשאל פילסודסקי.

דער „קוריער אילוסטראוואני", וואס געהט ארויס אין קראקא האט נעכטען פערעפענטליכט סענסאציאנעלע ענטדעקונגען וועגען א פערשווערונג, וואס האט געזאלט געפלאנט ווערען אויפ'ן לעבען פון פרעמיער מארשאל פילסודסקי. דער איניציאטאר פון דער דאזיגער פערשווערונג זאל שוין זיין ארעסטירט אין לעמבערג, דער „קוריער" גיט איבער פאלגענדע פרטים:

אין פאליטישען דעפארטאמענט פון אויספארשונגס-אמט אין לעמבערג איז מאנטאג דעם 14 נאוועמבער געקומען דער פערוואלטונגס-מיטגליד פון האלערטשיקעס-פערבאנד אלאיזי פרייס, אנ'אינקאסענט פון דער לעמבערגער פיליע פון „באנק פאלסקי" און האט ערקלערט, אז ער איז געקומען אנקלאגען דעם פרעזעס פון האלערטשיקעס-פערבאנד אין לעמבערג עוגעניוש עאוסטאכעוויטש, אין צורעדען פרייס'ן צו ערמארדען דעם פרעמיער מיניסטער מארשאל פילסודסקי.

די דאזינע אונגעוועהנליכע ידיעה האט אין אנהויב געמאכט דעם איינדרוק, אז פרייס איז נישט אינגאנצען נארמאל, זיינע ווייטערדיגע ערקלערונגען האבען אבער בעוויזען, אז פרייס זאגט דעם אמת. פרייס האט דערצעהלט:

ער האט זיך בעקענט מיט עאוסטאכעוויטש'ען פאר צוויי יאהרען אויף א פערזאמלונג און איז גלייך פון דעם לעצטען אנגאזשירט געווארען אלס אינקאסענט פון דער געזעלשאפט „יעדנאשטש נאראדאווא". נאך נעהנטער זענען זיי צווישען זיך געווארען בעת די וואהלען פון א פרעזעס אין האלערטשיקעס-פערבאנד, פרייס האט אגיטירט לטובת עאוסטאכעוויטשן, הגם דער לעצטער האט קיינמאל נישט געדינט אין האלער'ס ארמעע. עאוסטאכעוויטש איז טאקע אויסגעוועהלט געווארען אלס פרעזעס.

פרייס האט דערנאך מיטגעמאכט די גאנצע צערעמאניע פון שווערען טריי־הייט דער ארגאניזאציע „יעדנאשטש נאראדאווא". דעם טעקסט פון דער גאנצער שבועה געדענקט פרייס נישט, אבער די לעצטע ווערטער זענען געווען פאלגענדע: „צום טויט איז פער'משפט דער, וועלכער וועט פערראטען די געהיימנישען פון פערבאנד צו פערטיידיגען דאס גלויבען און פאטערלאנד".

אין אנהויב פון היינטיגען יאהר ווען עאוסטאכעוויטש איז אויסגעוועהלט געווארען אלס פרעזעס פון האלערטשיקעס-פערבאנד זענען צווישען איהם און דרייסען פארגעקומען אפט געשפרעכען וועגען ווערבירען מענשען, וואס זענען נויטיג זיך אפצורעכנען מיט דער איצטיגער רעגירונג. דער קולמינאציאנס-פונקט פון די דאזיגע געשפרעכען איז פארגעקומען אין מיטען פעברואר ה. י. אין לאקאל פון „יעדנאשטש" אויף קאפערניקא 20. עאוסטאכעוויטש האט דעמאלס דירעקט געפרעגט פרייסין: „צי וואלט איהר זיך נישט געקענט ווידמען אונזער ענין און ערמארדען פילסודסקין?".

פרייס האט מיט אויפרעגונג אפגעווארפען דעם פארשלאג און זיי זענען זיך פונאנדערגעגאנגען. פון דער צייט אן האט פרייס געווארפען אנ'אומחן אויף עאוסטאכעוויטשען און געביטען זיינע פאליטישע איבערצייגונגען, אלס רעזולטאט פון דעם האט פרייס בעשלאסן וועגען דעם צו מעלדען דער פאליציי.

די לעמבערגער פאליציי-מאכט האט זיך תיכף געווענדעט קיין ווארשא מיט דער פאדערונג צו ארעסטירען עאוסטאכעוויטשען, וועלכער האט זיך דעמאלס געפינען אין ווארשא, ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז עאוסטאכעוויטש איז אין ווארשא נישט געווען געמאלדען, ערשט דעם פערגאנגענעם דאנערשטאג איז עאוסטאכעוויטש ארעסטירט געווארען אין ווארשא אין לאקאל פון האלערטשיקעס-פערבאנד. אין זיין וואוינונג אויף בעדנארסקא 17 איז פארגעקומען א זעהר גענויע רעוויזיע.

די ידיעה וועגען דעם ארעסט פון עאוסטאכעוויטש'ן האט געמאכט א געמאכט א געוואלדיגען איינדרוק, ווייל ער איז געווען אין אלגעמיין בעקאנט, אלס א מענש, וועלכער האט זיך ארויסגערוקט אן דער שפיץ פון די ענדעקעס.

די „דווא גראשע" מעלדעט, אז עאוסטאכעוויטש איז ארעסטירט געווארען אלס בעשולדיגטער אין ארויסגעבען דאס בלעטעל וועגען דעם פערשוואונדענעם „ענעראל זאגורסקי.

מארשאל פילסודסקי בעקומען א הויכע פראנצויזישע אויסצייכנונג.

די פייערליכע צערעמאניע אין שלאס.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש). פרייטאג איז אויפ'ן הויף פון שלאס פארגעקומען די פייערליכע צערעמאניע פון דעקארירען דעם מארשאל פילסודסקי מיט דעם פראנצויזישען מיליטערישען ארדען דורכ'ן פראנצעזישען מארשאלעק עספער.

די דעקאראציע איז פארגעקומען אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה-פרעזידענט, אלע מיניסטארען, פראנצויזישער אמבאסאדאר און עטליכע הויכע אפיצירען. דער ארקעסטער האט געשפילט דעם פוילישען און פראנצויזישען הימנען. נאך דער דעקאראציע איז פארגעקומען א פריהשטיק ביים מלוכה-פרעזידענט לכבוד דעם פראנצויזישען מארשאלעק.

דער מלוכה-פרעזידענט האט אונטערגעשריבען א דעקרעט וועגען אויסציייכענען דעם פראנצויזישען מארשאלעק עספער מיט'ן ארדען „פאלאניא רעסטיטוטא".

פערלייכטערונגען אין דער אמעריקאנער קוואטע

זאל אנגענומען ווערען דורכ'ן קאנגרעס.

ניו-יארק, 19 (י.ט.א. טעלעגראפיש) דער ארבייטס-מיניסטער דייוויס האט אריינגעטראגען אין קאנגרעס א געזעץ-פראיעקט וועגען פערלייכטערען די איינוואנדערונג. לויט'ן דאזיגען נייעם געזעץ זאלען קיין אמעריקא אריינגעלאזט ווערען אויסער דער קוואטע מענער, וואס זייערע פרויען זענען אמעריקאנער בירגער; קינדער פון עלטערען, וואס זענען אמעריקאנער בירגער און זענען עלטער פון 21 יאהר; די, וואס זענען געבוירען אין אמעריקא, נאר האבען פערלוירען די אמעריקאנער בירגערשאפט א. א. וו.

דער פראיעקט האט שאנסען אנגענומען צו ווערען.

נייע אנטיסעמיטישע עקסצעסען אין די בודאפעשטער הויכשולען.

בודאפעשט, 19 (אטע) היינט פארמיטאג זענען אויפ'ן פילאזאפישען פאקולטעט אין בודאפעשטער אוניווערזיטעט פארגעקומען נייע אנטיסעמיטישע עקסצעסען, בעת'ן געשלעג איז פערוואונדעט געוואוארען איין יודישער סטודענט, די יודישע סטודענטען האבען בעשלאסען אזוי לאנג נישט צו קומען אויף די לעקציעס אין אוניווערזיטעט ביז עס וועט נישט הערשען פולשטענדיגע רוהה, דער בילדונגס-מיניסטער האט בעפוילען דעם רעקטאר, אז ער זאל זיך אקעגענשטעלען אלע אנטיסעמיטישע ערשיינונגען.

בודאפעשט, 19 (אטע) אין דער בודאפעשטער העכערער טעכנישע שולע זענען נעכטען ווידער פארגעקומען אנטיסעמיטישע אונרוהען, 10 א זייגער אין דערפריה האבען די נאציאנאליסטישע סטודענטען געפאדערט, אז די יודען זאלען פערלאזען די שולע, בעת דעם געשלעג וואס איז פארגעקומען זענען עטליכע יודישע סטודענטען פערוואונדעט געווארען.

„מילדערונג" פון „נומערוס-קלויזוס" אין אונגארן.

בודאפעשט, 19 (יטא טעלעגראפיש) די ליבעראלע אפאזיציע אין אונגארישען פארלאמענט איז שטארק ארויסגעטראטען געגען דער נייער כלומרשטער „מילדערונג" פונ'ם נומערוס קלויזוס אין אונגארן. די אפאזיציע ווייזט אן, אז דאס שטעלען די קינדער פון האנדעלס קלאס אויפ'ן 4 ארט וועט נאך מעהר פערערגערען די אויפנאהם בעדינגונגען. די רעגירונגס - פארטיי האט אקצעפטירט פונדסטוועגען די שטעלונג פון דער רעגירונג. דעם פרעמיער בעטלען איז נאך געלונגען צו געווינען פאר זיין פראיעקט די קריסטליך-סאציאלע פארטיי, איבערצייגענדיג זיי, אז די כלומרשטע פערלייכטערונגען וואס זענען אייגענטליך בלויז אנ'אנדער פארמולירונג פונ'ם איצטיגען נומערוס קלויזוס זענען נויטיג צוליב אינטערנאציאנאלע פאליטישע מאטיווען.

די רעגירונג בעמיהט זיך, אז דער געזעץ זאל אנגענומען ווערען נאך פאר'ן 4 דעצעמבער, כדי זי זאל איהם קענען צושטעלען צו בעשטעטיגען פאר דער נאהענסטער סעסיע פונ'ם ראט פון דער פעלקער-ליגע.

גרויסער קאמוניסטישער פראצעס אין פיעטריקאוו

פיעטריקאוו. 19 (טעלעפאניש) אין משך פון 3 טעג האט דאס פיעטריקאווער געריכט בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען 17 פערזאן, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי.

דאס געריכט האט פערמשפט 3 פערזאן צו 4 יאהר טורמע, 5 פערזאן צו 3 יאהר טורמע און די איבריגע בעפרייט.

ווער וועט זיצען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק

נאכ'ן פונאנדערלאזען דעם סיים?

ווארשא, 19. (טעלעפאניש). דעם 28-טען ד. ח. ווערען אנולירט די דעפוטאטען-מאנדאטען. פון דעם טאג אן ווערען די דעפוטאטען פשוט'ע בשרודם'ס. זיי פערלירען אלע די אונבעריהרליכקייט. אין סיים-קאנצעלאריע ליגען איצט פארשלאגען ארויסצוגעבען 63 דעפוטאטען, געגען וועלכע ס'איז פערפיהרט געווארען פראצעסען פאר פערשידענע חטאים. מיט'ן מאמענט ווען עס וועט אויפהערען די אונבעריהרליכקייט פון די דעפוטאטען וועלען די דאזיגע דעפוטאטען מוזען זיך זעצען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק.

פאלגענדע דעפוטאטען זענען ארויסגעפאדערט געווארען: קאמוניסטען: סאכאצקי, פאשטשוק, סקשיפא, וואיטיוק, פריסטופא. יודען: פראסטיג, גרינבוים. אוקראינער: כרוצקי, קראוושטשישין, נאזארוק. 3 פון דער ווייסרוסישער „הראמאדא", 2 דייטשען, 1 ווייסרוס, 3 ענדעקעס, 6 „פיאסט", 7 פ. פ. ס., 10 פון דער פויערים-ריכטונג 2 כ. ד. א. א.

אנטיסעמיטיזם אלס געוועהר פון אינערליכען קאמף אין רוסלאנד.

מאסקווע, 19 (יטא טעלעגראפיש) אין „פראוודא" איז אפגעדרוקט אנ'ארטיקעל פון באקאנטען קאמוניסטישען טוער יאראסומווסקי, וועלכער ווייזט אן, אז לעצטענס האבען די אנהענגער פון דער אפאזיציע אין זייער קאמף מיט דער מעהרהייט געפרובט אויסנוצען אנטיסעמיטישע מאמענטען. דאס זעלבע טון אויך די מעהרהייטס-אנהענגער. אזוי האט די מאסקווער קאנטראל-קאמיסיע אין אנ'ענין פון אנ'אפאזיציאניסט אנגעוויזען, אז ער איז א יוד.

דער מחבר פיהרט אויס, אז די קאמוניסטישע פארטיי איז אנ'רינטערנאציאנאלע און אז מ'טאר נישט צולאזען, אז מ'זאל אויסנוצען נאציאנאליסטישע אדער אנטיסעמיטישע מאמענטען אינ'ם געגענזייטיגען קאמף.

געוואלט פליהען קיין אינדיען

און פערבלאנדזשעט קיין מזרח-גאליציען.

לעמבערג, 19. (טעלעפאניש). פרייטאג האט זיך אין מזרח-גאליציען פלוצלונג ארויפגעלאזען אנ'עראפלאן, אין וועלכען ס'האבען זיך געפונען די 2 ענגלישע לופט-פליהער אינטאס און הינקלער. ווי בעוואוסט האבען די דאזיגע 2 לופט-פליהער אונטערגענומען א רייזע פון לאנדאן קיין אינדיען, ווי ס'זעהט אויס איז די רייזע נישט געלונגען.

דאס עראפלאזען זיך פון דעם עראפלאן אין מזרח-גאליציען איז געווען אינגאנצען אונערווארטעט. די אדמיניסטראטיווע מאכט האט ערטיילט הילף די לופט-פליהער און האט זיי מעגליך געמאכט דאס אפפליהען קיין לאנדאן.

ווי נאר אבער זיי זענען אפגעפלויגען עטליכע קילאמעטער האבען זיך די פליהער ווידער געמוזט עראפלאזען הינטער משאנא. דער עראפלאן איז אינגאנצען צושמעטערט געווארען, 2 דורכגעהער זענען פערוואונדעט געווארען, די לופט-פליהער זענען מיט דער באהן אפגעפאהרען קיין לעמבערג.

דעפיציט אין האנדעלס-בילאנס.

ווארשא, 19 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער האנדעלסבילאנס פאר'ן חודש אקטאבער שליסט זיך מיט א דעפיציט פון 23 מיליאן זל.

9 מיליאן מענשען

זענען בעדראהט פון א הונגער-קאטאסטראפע.

לאנדאן, 19 (אטע) אין דער פראווינץ שאנגטונג זענען 9 מיליאן מענשען בעדראהט אויסצושטארבען פון הונגער, דער ברודער-קריג, טרוקעניש און היישעריק האבען געבראנגט דערצו, אז נאר 10 פראצענט פון ערד איז בעארבייט געווארען. דער אינטערנאציאנאלער קאמיטעט צו העלפען די געליטענע פון הונגער בעקומט שוין איצט ביטעס וועגען הילף.

לאדז. 20 נאוועמבער 1927

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 20 נאוועמבער 1927.

דער קאמף
געגען נאציאנאליטעטען־בלאק

די אונטערהאנדלונגען וועגען שאפען א נאציאנאליטעטען-בלאק האבן שוין אוועקגעשטעלט אויף די פיס די אפיציעלע און האלב-אפיציעלע פוילישע צייטונגען —

ריכטיגער: אוועקגעשטעלט אויף די „הינטער-פיס".

עס האט אויפגעקאכט און אויפגעזאדן אין די קעסלען פון „עפאקא", „גלאס פראוודי" און „קוריער פאראנני", עס האט זיך געמאכט א שטורעם געגען דעם פלאן פון בלאק, און קודם כל, געגען די יודען, וואס זענען ווידער די איניציאטארען פון דעם וואהל-בלאק.

שרייבט די „עפאקא":

„ערשטענס, וועט די פעראנטווארטליכקייט פאלען אויף די יודען, אלס א פאליטיש-בעוואוסטזיניגען, ארגאניזירטען עלעמענט, וועלכער איז מאטעריעליש גוט סיטואירט (?!) און פון וועלכע מ'האט רעכט מעהר צו פאדערען".

דראהט דעריבער די „עפאקא" די יודען גארנישט צווידייטיג, הויבט אויף א יד חזקה, ובזרוע נטויה איז זי מתרה:

„דער בלאק וואלט נאך מיטגעבראכט אומאנגענעהמערע רעזולטאטען פאר די יודען. דער אנטיסעמיטיזם, וואס איז אזוי אפגעשוואכט געווארען אין אונאפהענגיגען פוילען, אז ער וועגעטירט קוים אין די ספערען, וואס זענען אפגעשטויסען געווארען פון מלוכה-רודער, וואלט געפונען א נייע סיבה און ארויסגעזעצט אין א גרעסערען פלאם, קאן זיין, ווי בעת'ן אויסוועהלען יאגעלא'ן. דאן וואלטען אפילו ביי די טאלעראנטסטע פאליאקען אונמעכטיג אראפגעפאלען די הענד".

דער „גלאס פראוודי" בעטראכט דעם בלאק פראסט-פשוט אלס „א נייעם אנפאל אויף דער פוילישער מלוכה", און די זעלבע „עפאקא" האלט דערביי, אז—„אין יעדען פאלאק, אהן אונטערשיד פון איבערצייגונגען, רופט ער ארויס א געפיהל פון צארן און האס".

דער „קוריער פאראנני" איז נאך מלמד זכות אויפ'ן פריהערדיגען בלאק, ווייל יודען האבען געדארפט זוכען שוץ און אחדות מיט די איבעריגע נאציאנאלע מינדערהייטען, בעת דער נאציאנאליסטיש-קלעריקאלער רעגירונג פון דער כיענא. איצט אבער „זאגען זיך די יודען אפ (דורכ'ן בלאק) פון אלע פריווילעגיעס ביים מלוכה'שען צוזאמענלעבען און געהען ארויף אויפ'ן וועג פון קאמף מיט דער מלוכה גופא. (?!) ארויסרופענדיג דערמיט א נאטירליכען קאמף מיט אלע מיטלען מצד דער רעגירונג געגען זיך".

אזוי פרובט מען, איידער נאך דער בלאק איז צושטאנד-געקומען, צו טעראריזירען דעם פראקטישען פלאן פון בלאק וואס האט נישט און קאן נישט האבען קיין שום איינפראנטיגע, אזוי-צו-זאגען, געמיינזאמע פאליטישע בעדייטונג און איז אויסען בלויז איין ציל: די נאציאנאלע מינדערהייטען זאלען, נישט איינגאנצען געקריוודעט ווערען, בנוגע דעם סכום רעפרעזענטאנטען, ווי עס מוז געשעהן ביי דער עקזיסטירענדער וואהל ארדינאציע.

מ'איז אפשר די איינציגע געזונדעסטע מאקסיק, וואס איז מסוגל צו פערשטארקען די סאנאציע-שטרעבונגען אין לאנד.

ווילען עס אבער די סאנאטארען גופא נישט פערשטעהן און מען סטראשעט שיער נישט מיט „פאלקסצארן"... מען ווארפט אן א מורא מיט „ענדעקעס". מען ווערט רויט, ווי די אינדיקעס און מען פרובט טעראריזירען מיט'ן טייוועל—

רופט זיך אפ דער טייוועל אליין, די „דזיא גראשע" און שטעלט א קליינע קלאץ-קשיא:

„מ'איז טשיקאווע צו וויסען—שרייבט

רוסישע מאטיוון 1

2.
א שטריק אין הויז *)

די געשעהענישען נאך דעם ערשטען, נישט געלונגענעם אויפשטאנד פון די באלשעוויקעס האבען זיך ענטוויקעלט מיט א פאטאלער שנעלקייט, און בעת די באלשעוויסטישע פארטיי, די איינציגע אין יענער צייט, וועלכע האט געוואוסט געטוי, וואס זי וויל און צו וואס שטרעבט, האט כמעט פאר די אויגען פון דער רעגירונג און פון דער גאנצער געזעלשאפט צוגעגרייט א קאנצענטרירטען אנגריף, כדי איבערצונעהמען די מאכט, האבען „די חברים" דיסקוטירט און קערענסקי האט געקוקט אויפ'ן זייגער פון דער געשיכטע, ערווארטענדיג, אז מיט'ן ארויסטריט פון די באלשעוויקעס וועט קומען אויך זייער מפלה.

„און — קאנקלודירט דער ארגאן פון מיליוקאוו'ן — דער זייגער און דער ווייזער איז ענדליך דערגאנגען. און קערענסקי איז געבליבען אליין... און 10 יאהר נאכדעם מיינט ער נאך אלץ — און פולשטענדיג ריכטיג — אז אקטאבער איז א דאנק דעם ווילען פון מענשען און נישט א דאנק דער קראפט פון סטיכיעס געווארען אומפערמיידליך. אבער וואו זשע איז דא... דער ווילען פון קערענסקי'ן?"

און וואו איז געווען דער ווילען פון מיליוקאוו'ן? קאן קערענסקי ענטפערען מיט א פראגע אויף דער פראגע.

די לאגע פון קערענסקי'ן, אט דעם „סימבאלישען נאפאלעאן", דעם נאפאלעאן אהן אינערליכער און אויסערליכער מאכט, וועלכער האט זיך געריבען די הענד, צוקוקענדיג ווי די באלשעוויקעס גרייטען צו דעם אויפשטאנד, איז כאראקטעריזירט אויסערגעוועהנליך טרעפליך. אבער גלייכצייטיג מיט קערענסקי'ן האבען זיך געריבען די הענד אויך מיליוקאוו און אנדערע, צוקוקענדיג, ווי קערענסקי פערפלאנטערט זיך אלץ מעהר און מעהר, ווי פון זיין רעגירונג בלייבט בלויז א שאטען, ווי דאס שפיל פון מאכט-האלטען דורך דעם סאציאליסטישען קליינבירגערטום שפילט זיך אויס ביז צום סוף און באלד וועט דערצו קומען אנ'ענדע.

די קלעפ אויף קערענסקי'ן זענען געפאלען סיי פון לינקס, פון די באלשעוויקעס, פון לענינ'ען, וועלכער האט איהם מיט פעראכטונג גערופען „כוואסטונישקא" — דער בעריהמערל, סיי פון רעכטס, פון דער בורזשואזיע, וועלכע האט נישט ווייניגער ווי די באלשעוויקעס, געוואוסט מיט אומגעדולד, אז די „דיסקוטירענדע חברים" זאלען זיך קאמפראמיטירען ביז צום לעצט, זאלען ארויסווייזען זייער פולע אומפעהיגקייט צו רעגירען און דעמאלט איבערנעהמען די מאכט פון זייערע הענד.

איבערנעהמען די מאכט האט געהייסען בענדיגען, איינצוימען די סטיכיע, וועלכע האט זיך געריסען ארויסצוגעהן פון די ברעגעס, געבען איהר אנ'ענטפער אויף די ברענענדיגע הויפט-פראבלעמען, וועלכע האבען די סטיכיע מעהר פאר אלץ אינטערעסירט. די פראבלעמען זענען געווען: שלום און ערד. דער, וואס האט געבראכט די צוויי לאזונגען, פאר דעם איז געווען די מאסע, די מיליאנען בעוואפענטע פויערים, וועלכע זענען נאך געזעסען אין די אקאפעס, נאר וועלכע האבען נישט געהאט קיין שום ווילען און לוסט און מעגליכקייט ווייטער זיך צו שלאגען; וועלכע האבען דעם קריג בכלל נישט פערשטאנען און די רעוואלוציע פערשטאנען אויף דעם אופן, אז זי דארף זיי געבען שלום און ערד.

*) זעה „נ־ער פאלקסבלאט" נומער 264.

— פון —
ל. בראנט.

קורץ פאר דער אקטאבער-איבערקערעניש איז פארגעקומען א פערטרויליכע בעראטונג פון דער רעגירונג מיט פארשטעהער פון די פאליטישע גרופירונגען, אויף דער בעראטונג האט דער דעמאלטיגער קריגס-מיניסטער ווערכאווסקי (ער האט דערנאך אין איינעם מיט ברוסילאוו'ן און אנדערע גענעראלען געדינט ביי דער סאוויעטען-מאכט) אפגעגעבען א בעריכט וועגען מצב פון דער ארמעי. דער בעריכט איז געווען א פערצווייפעלטער: די ארמעי איז געבליבען אהן געוועהר, אהן אמוניציע, אהן קליידונג, אהן פראוויאנט. די קאמפס-פעהיגקייט פון פראנט-מיליטער איז געווען גלייך נול. די אגיטאציע פון די באלשעוויקעס האט זיך אריינגעכאפט אין אלע קעמערליך פון דער ארמעי און מכוח בעוועגען די סאלדאטען צו וועלכע ס'איז נישט אפעראציעס איז געווען אנ'אומזין צו טראכטען. די ארמעי האט זיך נאך על פי אינערציע געהאלטען אויף די פאזיציעס, אבער ס'וואלט גענוג געווען דער מינדעסטער שטויס, דער מינדעסטער רוף, אז די סאלדאטען זאלען זיך אויפהויבען און אוועקלאזען זיך פון די אקאפעס (אזוי איז עס טאקע געווען א ביסעל שפעטער, דעזערציע פון ארמעי האט נאך פריהער אנגענומען סטיכישע פארמען). און ווערכאווסקי האט געמאכט אנ'אויספיהר: מיט דער ארמעי צו פיהרען ווייטער דעם קריג איז אנ'אויסגעשלאסענע זאך. די געפאהר פון דער באלשעוויסטישער איבערקערעניש שטעהט פאר דער טיר. כדי די געפאהר אויסצומיידען, דארף מען ביי די באלשעוויקעס ארויסרייסען זייער געוועהר: מ'דארף געבען דעם לאנד דאס, וואס די באלשעוויקעס זאגען צו: שלום און ערד. טוט דאס היינט, האט ווערכאווסקי געווארענט, ווייל אין געגענפאל וועלען דאס מארגען טון די באלשעוויקעס,

און דעמאלט וועט זיין צו שפעט.

היינט איז דאס נישט געטון געווארען. דערצו איז נישט פעהיג געווען נישט קערענסקי, דער פערטרעטער פון דער קליינבירגערליך-סאציאליסטישער מאסע, וועלכער האט דאס נישט געקאנט טון, דערצו איז נישט פעהיג געווען מיליוקאוו. וועלכער האט דאס נישט געקאנט און נישט געוואלט טון צוליב'ן סאמען עצם פון די שיכטען. וועלכע ער האט פערטראטען. בעת ס'איז געווען אינגאנצען קלאר, אז די רוסישע ארמעי און דאס לאנד בכלל איז לחלוטין אומפעהיג צו פיהרען ווייטער דעם קריג, האט קערענסקי'ס אויסערן-מיניסטער טערעשטשענקא געפאכעט מיט'ן פאפירענעם שווערדעל, כדי זיך אויסצופיינערען פאר אלבער טאמא'ן, דעם סאציאליסטישער שליח פון דער אנטאנט, און מיליוקאוו האט נישט אויפגעהערט צו חלום'ען וועגען קאנסטאנטינאפאל און די דארדאנעלען. די באלשעוויקעס האבען געגעבען דעם לאנד א שיין פון שלום און די פויערים-מאסען—אויב זיי האבען נישט געגעבען—האבען זיי נישט געשטערט זיך צו נעהמען די ערד, וועלכע קיין שום קראפט איז שוין נישט געווען אימשטאנד צו פערהיטען פאר עקספראפריאציע. דאס האבען נישט געטון נישט קערענסקי און נישט מיליוקאוו.

„פאסליעדניא נאוו" ווארפט פאר קערענסקי'ן, אז ער האט נישט געזעהן די געפאהר פונם באלשעוויסטישען אויפשטאנד. אבער אויך מיליוקאוו האט נישט בעגריפט די גאנצע ערנסטקייט פון דער געפאהר, וועלכע האט געשאפען דעם באדען און דערנעהנטערט די באלשעוויסטישע געפאהר.

קערענסקי'ס פראגע וועגען דער שולדיגקייט פון פערזאגען אין די געשעהענישען פון פאר און נאך אקטאבער רופט אן מיליוקאוו'ס ארגאן „א שטריק אין הויז" (פון א געהאנגענעם). יא, א שטריק, אבער מיט צוויי עקען. אויב איין עק הענגט אין דער רעדאקציע פון „דני", הענגט דער צווייטער אין דער רעדאקציע פון „פאסליעדניא נאוואסטי".

א בעזוך ביי מאקסים גארקי'ן
ווי עס לעבט איצט דער גרויסער שריפטשטעלער

די „וואירלד" דרוקט אנ'אינטערעסאנטען ארטיקעל וועגען דעם גרויסען רוסישען שרייבער מאקסים גארקי. איהרער א קארעספאנדענט האט זיך געזעהן מיט גארקי'ן אין איטאליען, וואו דער בעריהמטער שרייבער וואוינט שוין זייט א לענגערער צייט. ער האט מיט גארקי'ן גערעדט וועגען פערשידענע פראגען; גארקי האט איהם דערצעהלט אינטערעסאנטע זאכען פון זיין לעבען — ווי אזוי ער איז געווארען א שרייבער ווי אזוי ער שרייבט און ווי ער פיהלט זיך אין לעבען בכלל. דאס אלץ האט דער קארעספאנדענט איבערגעגעבען אין דער פארם פון ארטיקעל וועגען גארקין. ער שרייבט אזוי:

„אין א שטילער הויז ביי דעם ברעג פון דער באריגער סארינטין געגענד וואוינט מאקסים גארקי. ער איז איצט זעהר פראדוקטיוו אין זיין שרייבען. נאך

א לאנגען ליטעראַרישען שווייגען איז ער ארויסגעקומען נישט לאנג צוריק מיט זיין מערקווירדיגען בוך „סאראק לעט" — פערציג יאהר. דאס איז א מין ראמאן אין דריי טיילען. דער ערשטער טייל איז ארויס אין בערלין נישט לאנג צוריק און מען האלט שוין איצט אויך אין מאכען איבערזעצונגען וואס וועלען באלד ערשיינען.

פערהאן אנדערע, וואס ליבען נישט גארקי'ס ווערק. זיי זאגען, אז גארקי איז אין זיין שרייבען צו ברוטאל צו מאנכע פון זיינע העלדען, אז ער דעקט אויף דאס לעבען צופיל, אז ער איז צווועהטאגדיג. און עס איז טאקע אמת, אז די אזוי גערופענע „דזשענטעללייט" צווישען די לעזער קענען נישט פערטראגען גארקי'ס טאן. אבער גארקי איז א קינסטלער, א גרויסער קינסטלער, און ער קען זיך נישט רעכענען מיט די וואס וואלטען וועלען בעהאלטען דעם אמת פון לעבען. מיט זיין שארפער פעדער פערגראבט זיך גארקי ביז די טיפסטע טיפענישען פון לעבען, אין דעם תהום פון מענשליכע ליידען, פון מענשליכע וועהטאגען און ארימקייטען. די אונטערוועלט — אזוינס איז דא אין אלע לענדער, דאס איז די וועלט פונ'ם געפאלענעם, אפט פונ'ם פערשטויסענעם, פון די פערדעכטיגע פערזאנען, פון די פער'סם'טע נשמות,

זי—צי וועלען זיך די יודען דערשרעקען, צי וועלען זיי זיך אונטערגעבען דעם שאנטאזש, וועלכער סטראשעט זיי מיט ענדעקעס, מיט פאגראמען, מיט באיקאט און מיט'ן נידערפאל פון דער סאנאציע".

אויף דעם איז דא אנ'ענטפער:

— מ'וועט זיך נישט דערשרעקען;

— אז די אינדיקעס וועלען נישט האלדערען, וועלען די ענדעקעס נישט ציפען קיין יודישע בערד!

אזוי בולט נישט ארויסגעבראכט וואס ס'טוט זיך אין דער דאזיגער אונטערוועלט, ווי דאס האט געטון מאקסים גארקי. גארקי שוינט נישט דעם פנים קיינעם. גארקי ווייזט דאס בילד פון לעבען אין אלע זיינע שטריכען, אזוי ווי ער וואלט זאגען: „אט אזוי איז דאס לעבען, אט דאס איז דער אמת, נעהמט זיך אראפ א מוסר פון דעם און ווערט בעסערע מענשען."

גארקי האט אליין זיך א סך אנגעליטען אין לעבען. מאנכע פון די סצענעס וואס ווערען געשילדערט אין זיינע ביכער, האט ער אליין איבערגעלעבט, אבער ער איז בייגעקומען אלע צרות, ער האט זיך ארויפגעהויבען פון תהום ביז צו דער העכסטער הערליכקייט.

איך האב גארקי'ן געזעהן, זאגט דער אמעריקאנער קארעספאנדענט, מיט א סך יאהרען צוריק, אבער די יאהרען זענען אריבער מילד איבער גארקי'ס קאפ און איבער גארקי'ס פיגור. ער האלט זיך נאך פעסט און שטארק, כאטש ער האט געליטען אויך פון שווערע קראנקהייטען. גארקי טראגט נאך אלץ וואנצעס און ער האט, ווי יעדער רוס, אפט ליב א פיהר צו טון מיט זיינע הענד איבער די וואנצעס, ווען ער רעדט מיט אייך. ווען איך בין איהם איצט געקומען זעהן איז געווען א ווארימער נאכמיטאג. פונדעסטוועגען האט גארקי געטראגען א

שטער העמד. ער האט אויך געטראגען שטיוועל פון ווייכע לעדער, וואס האבען איהם דערגרייכט ביז די קני.

אזוי שנעל ווי איהר געהט אריין צו גארקי'ן און איהר דערלאנגט א קוק אויף איהם, דערזעהט איהר גלייך, אז גארקי האט אין זיך נישט די קאפריזען, וואס עס האבען געוועהנליך בעריהמטע מענשען. ער אליין לויפט אויך נישט נאך רעקלאמע, יאגט זיך נישט נאך בעריהמטקייט. א מאדנע זאך: ביי גארקי'ן אין הויז איז נאך אלץ נישטא קיין טעלעפאן. ער האט פיינט צו פערלירען צייט אויף גארנישט. ער באלאנגט נישט צו קיינע קלובען; ער קומט נישט צו די פאראדנע באנקעטען, ער געהט נישט שפילען קיין גאלף, נאר ער לעבט זיך א רוהיגען און פשוט'ן לעבען. א מאדנע זאך: מעהר ווי רוסיש קען גארקי נישט רעדען. נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס ער לעבט שוין אין איטאליען אזא לאנגע צייט, קען ער נישט קיין איטאליעניש. אז איך האב איהם געפרעגט, ווי קומט דאס, וואס ער האט זיך נאך נישט אויסגעלערענט קיין איטאליעניש, האט גארקי געענטפערט: „איך האב יא געפרואווט, נאר עס האט זיך מיר נישט איינגעגעבען. און נאך אלעמען שרייב איך דאך אין רוסיש".

אט דאס איז די ערקלערונג. גארקי איז פערטון אין רוסיש און אין שרייבען. קיין אנדער זאך אינטערעסירט איהם נישט. אבער צו מאכען פון דעם א שלוס, אז גארקי פיהרט זיך אויף ווי א פרוש וואלט געווען נישט ריכטיג. ער האט ליב צו רעדען מיט מענשען און ער איז זעהר גאסטפריינדליך. מיט איהם

דער כּרח פֿון אייפֿערזוכט

א שטעדטעל מיידלעך רייסען זיך צוליב א גוי'אישען קאוואליער

אין ליטע זאָגט מען: פֿאַר נויט עסט מען ווייס ברוט. אַז אין ווייגוטא זענען קיין אַנדערע אינטערעסאַנטע און אינטעליגענטע בחורים נישטאָ, האָבען זיך אַלע דאָרטיגע יודישע טעכטער אַרויפֿגעוואָרפען אויף דעם גוי'אישען יונגען לעהרער פּראַניוס פֿון דער דאָרטיגער ליטווישער אָנפֿאַנגס-שול.

און ער? — ער האָט זיך געלאָזען. וואָרום וואָס אַרט עס איהם? אַז עס וואָלט זיך געקענט האַנדלען וועגען חתונה האָבען, וואָלט ער געדאַרפֿט אויסקלייבען. אָבער אין ווייגוטא, אַ דאַנק גאָט, האָט מען פֿון קיין געמישטע חתונות ביז איצט נאָך נישט געהערט. הלואי ווייטער! איז דאָך מעהר נישט גלאַט אַזוי, בלויז די צייט צו פֿערטרייבען, האָט ער, דער ליטווישער לעהרער, זיך געטראַכט, אַז וואָס מעהר מיידעך איז טאַקע אַלץ בעסער. עס איז פֿרעהליכער...

פֿלעגען זיך די יודישע מיידלעך יעדען אָוונט זיך צונויפֿקלייבען צום יונגען לעהרער אין זיין וואוינונג יעדע פֿון זיי פֿלעגט שטילערהייד מיטברענגען פֿון דער היים וועלכע עס איז „גוטע זאַך“, דאָ צוצובייסען, צו דערקוויקען די יונגע הערצלעך — און מען פֿלעגט דאָ פֿערבלייבען ביז האַלבע נאַכט. מען פֿלעגט מיט איהם צוזאַמען טאַנצען, שפּילען זיך אין בעהעלטעניש. ער, דער יונגער גוי, פֿלעגט זיין צו אַלעמען גלייך „פֿריינדליך“; צו אַלעמען גלייך וואַרים געווען, און צווישען זייַנע פֿערעהרערינס און פֿריינדינס האָט נישט געהערשט קיין שום קנאה-שנאה; מיט וואָס פֿאַר אַ רעכט? וועֶר פֿון זיי קען דען זאָגען, אַז זי האָט אין דעם גוי אַ גרעסערען חלק, ווי די אַנדערע?!.. האָבען זיי טאַקע אַלע, דער גוי און די מיידלעך געלעבט צווישען זיך אין שלום, ווי טייבעלעך...

איז אָבער דער יונגער ערל פּלוצלינג קראַנק געוואָרען אויף אַ שטאַרקער לונגען-ענטצינדונג. דער שטעטעלשער פֿעלדשער, וועלכער האָט איהם געהיילט מיט זענעפֿטען און פּיאַווקעס, האָט איהם איינמאָל אָפּגעמאָסטען די היץ און געפֿינען, אַז ער האָט איבער פֿערציג גראַד. האָט ער דעם קראַנקען גלייך אָפּגעזאָגט דאָס לעבען. דאָס האָט די יודישע מיידלעך שרעקליך אויפֿגערודערט. ניין — האָבען זיי אַלע בעשלאָסען — זיי מוזען דעם איינציגען אינטערעסאַנטען און אינטעליגענטען יונגען מענשען, וואָס זיי פֿערמאָגען נאָך, ראַטעווען.

האָבען זיי איינגעלעגט די וועלט. ציפּקע, משה-לייזער דעם טוך-קרעמער'ס, פֿלעגט איהם ברענגען יעדען טאָג פֿרישע מילך פֿון קוה... כאַשקע, הירשע לייב דעם שענקער'ס, פֿלעגט פֿון אונטער דער ערד אויסקראַצען געלד און בראָטען פֿאַר איהם היהנערשע פֿאָלקעס; ברײנע בערל דעם גלעזער'ס, שוין גאָר אַנ'אָרים מיידעל, פֿלעגט זיך נעבעך, מוזען בעגנוגענען מיט אַנ'אַפּעלסין אָדער מיט אַ הייפֿעל פֿייגען, וואָס זי פֿלעגט קויפֿען פֿאַר איהם אַלע טאָג. עס זענען געווען אַזעלכע, וואָס פֿלעגען בלויז קענען אויסבעטלען ביי זייערע מאַמעס געפּרעגעלטע איינגעמאַכטס און אַנדערע בלויז שטוביגע מיטלען, וואָס קאָסטען גאָרנישט אָבער וואָס קענען, לויט'ן פֿעלדשערס רייד, דאָך קרעפּטיגען אַ גוסס, אַז ער זאָל אפשר זיין אומשטאַנד צו בעזיגען דעם טויט!..

האַדישקע יואל דעם שמש'ס טאָכטער, וועלכע האָט שוין, נעביך, גאָרנישט געקענט אויסזוכען אין זייער דלות, איז ווענינסטענס צוגעשטאַנען צו איהר פֿרומען טאַטען, אַז ער זאָל פֿאַר'ן קראַנקען לעהרער פּראַניוס זאָגען אין קלויז אומזיסט תהלים און מתפּלל זיין פֿאַר'ן אָפֿענעם ארון קודש, ווי מען דינגט איהם בשעת עס טרעפֿט וואו אַ חולה מסוכן.. דער אַלטער שמש איז אין אָנפֿאַנג גאָר אויפֿגעשפּרונגען! געהערט אַ געשיכטע: פֿאַר אַ גוי זאָגען תהלים און נאָך אומזיסט! ניין! אפילו פֿאַר געלט אויך נישט!.. דער תהלים איז פֿאַר קראַנקע יודען, אויב זיי בעצאָהלען, און פֿאַר אַ גוי, להבדיל זענען דאָ „פּאַטשערעס“!..

אָבער האַדישקע האָט געוויינט און געקלאָגט: אַלע מיידלעך פֿון שטעטעל וועלען, שונאי ציון, זיך אַ מעשה אָנטון, און זי אויך, אויב פּראַניוס דער לעהרער, וועט שטאַרבען פֿאַר דער צייט!..

האָט דער שמש געמוזט פֿאָלגען און האָט אומזיסט און אומגישט אפשר אַ האַלבען תהלים אויסגעזאָגט פֿאַר'ן ערל... כמעט אַ גאַנצע נאַכט געזעסען!..

און פּראַניוס, דער גוי'אישער לעהרער, איז טאַקע געזונט געוואָרען און איז איצט ווידער פֿריש און שטאַרק ווי אַ בוים... וואָלטען דאָך די יודישע טעכטער געדאַרפֿט זיין צופֿרידען, איז אָבער איצטער צווישען זיי צוליב איהם שטענדיגע קריגערייען; זיי קענען מיט איהם זיך נישט איינטיילען צווישען אַנאַנדער. יעדערע פֿון זיי גלויבט, אַז נאָר זי האָט איהם געהאָלפֿען. ציפּקע משה לייזער דעם טוך-קרעמער'ס איז זיכער, אַז נאָר איהרע מילך האָט איהם געראַטעוועט. כאַשקע הירשע לייב דעם שענקער'ס זאָגט אָבער, אַז דעם גוי'ס ישועה איז געקומען נאָר דורך היהנערשע פֿאָלקעס; ברײנקע בערל דעם גלעזער'ס מיינט, ווידער, אַז די רפואה איז בעשטאַנען נאָר אין איהרע אַפּעלסינען. די איבעריגע מיידלעך האַלטען, אַז אויב פּראַניוס איז לעבען געבליבען איז עס נאָר צוליב זייערע איינגעמאַכטסען. און אפילו האַדעשקע יואל דעם שמש'ס איז אויך איבערצייגט, אַז אויב גאָט האָט דעם גוי געשענקט די יאָהרען, איז עס בלויז נאָר איהר צו פֿערדאַנקען, — דאָס הייסט, איהר טאַטענ'ס „תהלים“! אַלזאָ, האַלט יעדערע פֿון די ווייגוטער יודישע מיידלעך, אַז נאָר איהר אַליין געהערט איצט דער גוי אינגאַנצען און ווייטער קיינעם נישט. און איינער געגען דער צווייטער איז אויפֿגעבראַכט ווי מיט פֿייער!..

דער יונגער ערל וויל קיינעם נישט טון קיין עולה'ס; ער וויל זיין גוט ווי פֿריהער צו אַלע זייַנע שעהנע פֿערעהרערינס, ער קען אָבער ביי זיי נישט פּועל'ן, אַז עס זאָל פֿון דאָס ניי הערשען צווישען זיי פֿרידען און חבר'שאַפֿט ווי אַמאָל...

— צו וואָס טויג איך אייך יעדערער אין גאַנצען, — איך, אַזאַ גוי, וואָס איך בין — סיי ווי סיי וועט דאָך קיינע פֿון אייך נישט קענען זיין מיינע אויף שטענדיג, — היינט צו וואָס זאָלט איהר, טייערינקע, נישט וועלען פֿערגינען איינער דער צווייטער צו זיין פֿריינדליך מיט מיר? — פֿלעגט ער זיי זאָגען מיט פֿערדרוס. ער קען אָבער פֿון די מיידלעך נישט אַרויסקריגען קיין שום קלאָרע תשובה...

אַזאַ גוי'אישער קאָפּ קען נישט בעגרייפֿען דעם שכל פֿון מיידעלשע אייפֿערזוכט;

א. ל.

PERFUMERJA
J. Drukier, Łódź
ULICA ZAWADZKA 11

עמפּפֿעהלט אַ רייכען אויסוואַהל
פֿון די נייעסטע פּערפֿומען,
טואַלעט-זייפֿען, קרעמען, פּודער,
קעלנישע בלומען-וואַסער ווי אויך אַלערליי
קאָסמעטיק צו קאָנקורענץ-פּרייזען
פֿאַר ענגראָסיסטען ראַבאַט
בעמ.: פּודער קאָטי און הוביגאַן אויף דער וואָג

אין די ציין פֿון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פֿון מאָריס לעבלאַן

(2

דער סעקרעטאַר האָט אין עטליכע ווערטער איבערגעגעבען זיין געשפּרעך מיט'ן אינספּעקטאָר וועראַ.

— איהר זאָגט, אַז ער האָט פֿאַר מיר איבערגעלאָזט אַ בריף?— האָט דעמאָליאָן בעאומרוהיגט אַ פֿרעג געטון.

— יאָ, אַ בריף. ער ליגט דאָ צווישען די דאָקומענטען.

— עפּיס קומט מיר אויס די מעשה צו זיין שטאַרק אויסטערליש... וועראָ, אַלס אינספּעקטאָר, איז אַנ'ערשטקלאַסיגער בעאַמטער. ער איז אַנ'אינטעליגענטער, מיושב'דיגער מאַן, און אָהן אַ סיבה וואָלט ער זיך נישט אַזוי שטאַרק איבערגענומען. ברענגט מיר איהם גלייך דאָ-אַהער, און איך וועל דערווייל אַדורכקוקען די קאָרעספּאָנדענץ.

אין אַ ווײלע אַרום איז דער סעקרעטאַר צוריקגעקומען, און געזאָגט, אַז וועראָ איז אין אַפּטייק נישט געווען, און אַז דער קוריער גיט איבער, אַז ער האָט געזעהן, ווי וועראָ איז צוריק אַריין אין דעם פּרעפֿעקטס צימער. פֿון דאָרטען איז ער שוין נישט צוריקגעגאַנגען.

— דאָס איז שוין אינגאַנצען אַ רעטעניש... סיידען, מ'קאָן זיך פֿאָרשטעלען, אַז דער קוריער האָט איהם פּשוט נישט בעמערקט ווידער אַרויסגעהן. ס'איז דאָך קלאָהר, אַז דאָ איז ער נישטאָ, און ביי אייך אויך נישט... איבעריגענס איז עס נישט שטאַרק וויכטיג, וואָרום אויף דער מינוט דאַרף איך איהם נישט האָבען.

דער פּרעפֿעקט האָט אַ בליק געטון אויפ'ן זייגער.

— צעהן מינוט נאָך פֿינף. זאָגט דער קוריער, ער זאָל דאָ אַריינפֿיהרען די הערען. הגם...

דאָ האָט זיך דעמאָליאָן פֿערטראַכט, קוקענדיג אויף וועראָ'ס בריף, וואָס איז געלעגען צווישען די דאָקומענטען.

— הער פּרעפֿעקט!—האָט אונטערגעכאַפּט דער סעקרעטאַר—איך מיין, אַז מחמת דעם, וואָס וועראָ איז נישטאָ, און אויך צוליב דעם, וואָס ער האָט מיר געזאָגט, וואָלט אפשר כדאי געווען צו איבערלייענען דעם בריף איידער די קאָנפֿערענץ וועט זיך אָנהויבען.

דער הער דעמאַליאָן האָט זיך אַ ווײלע געוואַקלט. דערנאָך האָט ער גענומען דעם קאָנווערט, אויף וועלכען עס איז געווען אָפּגעדרוקט די פֿירמע „קאַפֿע-די-פּאַנט-נעף“, שנעל איהם אויפֿגעשניטען און פֿערוואונדערט אויסגערופֿען:

— דאָס איז שוין אַ ביסעל צופֿיל!

און ער האָט געוויזען דעם סעקרעטאַר אַ ריין פּערטעל פּאַפּיר, וואָס איז צוזאַמענגעלייגט געווען אין פֿירען.

— וועראָ האָט דאָך מיר אויסדריקליך געזאָגט, אַז ער האָט אין דעם בריף אָנגעשריבען אַלץ, וואָס ער ווייסט וועגען דעם ענין!—האָט דער סעקרעטאַר אַנ'איבערראַשטער גע'טענה'ט.

— איהר ווייסט, ווען איך וואָלט פֿון לאַנג נישט געקאָגט דעם אינספּעקטאָר וועראָ, וואָלט איך געמיינט, אַז ס'איז אַזאַ וויץ...

— אָדער, ווענינסטענס, צוטראָגענקייט, הער פּרעפֿעקט!

— יאָ, אָבער צוטראָגענקייט איז נישט דערלאָזבאַר, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען לעבען פֿון צוויי מענשען. צי האָט ער דען אייך נישט מתרה געווען, אַז אויך היינט ביינאַכט ווערט געפּלאַנט אַ מאָרד פֿון צוויי מענשען?

— ער האָט מתרה געווען, הער פּרעפֿעקט, אַז אַזוי וועט געשעהן היינט ביינאַכט, און דערצו אויף אַ שרעקליכען טייוואָלישען אופֿן.

דער הער דעמאָליאַן איז עטליכע אַמאָל אַדורכגעגאַנגען איבער'ן צימער אַ פֿערטראַכטער.

— און דאָס, וואָס איז עס פֿאַר אַ פּעקעלע מיט מיין אַדרעס? — האָט געזאָגט, אָנווייזענדיג אויף אַ טישעל, וואָס איז געשטאַנען פֿונדערווייטענס.

— יאָ, טאַקי... איך האָב פֿערגעסען צו זאָגען דעם הער פּרעפֿעקט, אַז וועראָ האָט חוץ'ן בריף איבערגעלאָזט אַ פּעקעלע, אין וועלכען ס'איז דאָ אַ קעסטעלע מיט עפּיס אַ געגענשטאַנד, וואָס דאַרף דינען אַלס ווייטערדיגע אויפֿקלעהרונג צום בריף.

— זיין בריף מוז גראָד האָבען אַ שטאַרקע אויפֿקלערונג!— האָט זיך דעמאָליאָן פֿונאַנדערגעלאַכט און געעפֿענט דאָס פּעקעל.

אין אַ געוועהנליכען, שטאַרק צושעדיגטען, טאָוועלנעם שעכטעלע, איז צווישען צוויי שטיקלעך שמוציגען וואַטע, געלעגען אַ ברעטעל שאָקאָלאַד.

וואָס זאָל עס בעדייטען?—האָט דער פּרעפֿעקט פֿער'חידוש'ט אַ ברום געטון.

ער האָט גענומען אין האַנד אַריין דעם שאָקאָלאַד, כּדי איהם נעהענטער אָנצוקוקען, און תּיכּף בעמערקט די סיבה, וואָס האָט, ווייזט אויס, בעוואויגען ווערא'ן איהם צוצונעהמען פֿון אויבען און פֿון אונטען זענען אויפ'ן ברעטעל שאָקאָלאַד געווען בולט'ע צייכענס פֿון ציינער, וואָס זענען געווען אַריינגעטיפֿט אויף עטליכע מילימעטער, און דער שטח פֿון איין צאָהן ביז צום אַנדערן, און די פֿאָרם זייערע איז געווען אָפּגעדרוקט, ווי אויף וואַקס.

— דאָס איז אינטערעסאַנט!—האָט דעמאָליאָן אַ שעפּטשע געטון—אין דעם שטעקט עפּיס אַ סוד, און איך וואָלט גערן געוואָלט געפֿינען דעם צוגאַנג צו איהם... דאָס פּאַפּיר איז ריין—נישט פֿערשריבען... און די ציינער... וואָס זאָל דאָס אַלץ בעדייטען?... וואָס פֿאַר אַ שייכות האָט איינס צום צווייטען?...

ער איז אָבער נישט געווען פֿון די מענשען, וואָס זענען פֿעהיג צו פֿטר'ן סתּם צייט אויף גאָרנישט, אָדער אויף פֿערנעהמען זיך מיט טרעפֿען אַזעלכע רעטענישען, וואָס, פֿריהער אָדער שפּעטער, מיט'ן אָנקומען פֿון אינספּעקטאָר ווערא, וואָלטען זיי געמוזט אויפֿגעלייזט ווערען.

ער האָט זיך דעריבער געווענדט צום סעקרעטאַר:

(פֿאָרטזעצונג קומט).

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט, האָב איך ערעפענט אַן ערשטקלאַסיגען

דאַמען- און הערען-סאַלאָן

אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטע פאַכמענישע קרעפטען.

פרייז-קוראַנט פון דאַמען-סאַלאָן	
שערען	60 גר.
מאַניקור	60 גר.
וואַסער-אָנדולאַציע	
פאַרבען די האָר מיט אָריג. HENNÉ	

פרייז-קוראַנט פון מענער-סאַלאָן	
ראַזירען מיט קאָל.וואַסער	40 גר.
שערען	80 גר.
מאַסאַזש פון געזיכט .	50 גר.
קאָפּ-וואַשען . . .	50 גר.

מיט אַכטונג

M. KUPKA
Południowa 12

364

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד״ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד״ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	12-9½ 5-4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט-קר.	12—2
ד״ר שמירגעלד	נערוועץ און גמיטליכע קר.	1—3
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—2
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע-קראַנקה.	1—3
ד״ר בערגסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א א. ח. פּאָקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פלעגמא און בלוט.

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ

דענטיסטישער קאַבינעט

עס נעהם [illegible] אָן:

ד״ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	10—2 נמ.
ד״ר לאַזשינסקי סמאַראַפּאָלסקא	צאָהן-אַרצט	5—7

קינסטליכע ציינער, קראָנען, מאָסטען א. ש. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

מעבעל | קויפט נישט קיין | מעבעל

מעבעל

בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין

44 מעבעל-געשעפט 44
גדאַנסקא (דלוגא)
טעלעפאָן 62-56

CH. ŁAZNIK

ביי מיר קענט איהר בעקומען פערשידענע **מעבעל** שעהן גוט און ביליג.
בעמערקונג: אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואַנען, פּעלצען, ניי-מאַשינען, סאַמאָווארען, אַנציגער א. א. וו. איך צאָהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבערצייגט אייך.

אל תהי צדיק הרבה
ואל תתחכם יותר! — זיי נישט צופיל חכם.

אז דו דאַרפסט שרייבען און ערלעדיגען סאַנדאָקס זאַכען וואַלסטו גלייך קומען צולויפען אין ביוראָ

17 פעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס׳ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס דויטשן אוסטשאַ, הלוואולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטערט אין פוידען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָקאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רושאָגרו, ביטעס וועגען דירה און אָגרושאָגרו. ראָזיעקסטשי, און אין אַלע פּאָליציי-בצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָוויניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

עצות וועגען מיליטער-ענינים

ווערט ערטיילט דורך אַ מיליטערישען ספּעציאַליסט פון 4-7 אָוו.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלא,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל רעעל און ביליג!

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
ביי א. ח. ציטרינאָווסקי קאַמיעננאַ 1.
אין צווייטען טויער פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 298
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ שמערצלאָזיג ציינער און מונד-קראַנקהייטען, צאָהנ-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט בעשטראַהלונג, ספּעציעלע ראַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרייזען. 142

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
M. KARABANOW

וואָסכאָדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09
היילט, פּלאָמבירט און ציהט ציינער, גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציינער אָהנע גומענס און רעפּעראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונד . 195
לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזיסט.

Dr. med.
BRAUN
פּאָלודניאָווע 23,
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוועכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (הזר-אויספאַל)
נעהמט אָן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אָוונד.

Dr. med.
WOLF EYCHNER
פרויען - קראַנקהייטען און אַקושעריע
זגיערזשער 11 טעל. 34-72.
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 6-8 אָוו.

Dr HELLER
ספּעציאַליסט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
2 נאַווראָט 2
נעהמט אָן ביז 10 פריה, 1—2 און פון 4—8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4—5 נאָכמ. 889

Dr ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.
הויט און וענערישע קראַנקהייטען און ליכט-היילאינסט.
נעהמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr. med.
I. Dynenson
קינדער-קראַנקהייטען
9 פּאָלודניאָווא 9
טעלעפאָן 23-70
צוריקגעקעהרט.
נעהמט-אָן פון האַלב 5 ביז 6 און אין דער לעטשניצע „סאַלוס״ פּיאָטרקאָווסקא 41, פון 12½—1½

היילפּעראַ- גאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעגאַבטע, שווער-ערציהבאַרע קינדער. שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, מויב-שטומהייט)
Dr. med.
A. Szmirgeld
נערווען-אַרצט
עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-אַפּאַראַטען
Cegielniana 6, tel. 51-89
נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד״ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר	10—11 2—3 6—7
ד״ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1 – 2
ד״ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען און געבורטס הילף	11½-1 5—6
ד״ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד״ר וויינבערג	אינ. חערין לונגען-קר	11 1 5½—7
ד״ר סטופעל	רענטגען	12— 2 4—6
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	3—7
נ. ראָזעס	צאָהן-אַרצט	9—2

צאָהן-טונדהייטונג, בעלייכטונגען, קראָנען, מאָסטען א. א. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען פאַר בעשטראַהלונג, אזוי ווי בעלייכטונגען קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שטאַמלער.
אימפּפונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

בעקאַנטמאַכונג.

צוליב דער בעקוועמליכקייט פאַר מיינע געעהרטע קונדשאַפט האָב איך איבערגעטראָגען מיין שאַמאָט-אויוועז-פאַבריק אין צענטרום דער שטאָט פּיעטריקאָווער 37 וואו איך בעזיץ אַ שעהנעם אויסוואַהל פון פערשיעדענע שאַמאָט-אויוועז און קיכען — שעהן און גוט מיט בעקוועמע בעדינגונגען, רעעלע בעהאַנדלונג פאַר דער גוטסקייט גאַראַנטירט.

J.N.Grynholc, Piotrkowska 37
אין הויף, רעכטע אָפיצינע 118

8-טן ונג ה״ה פריזיערס!

איך בעזיץ אַ רייכען אויסוואַהל פון

קעלנישע און בלומען-וואַסערן

צו אַזעלכע נידריגע פרייזען פון	3.60 אַ קילאָ
וועזשעטאַל נאָר	3.— „ „
פיקסין	7.75 „ „
בריליאַנטין	3.60 „ „

ווי אויך אַלע אַרט פריזיער-צובעהערע צו פאַבריקס-פרייזען.
מיט אַכטונג

Perfumerja J. DRUKIER, Zawadzka 11

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

ראָמאַן

143

– וואָס האָט איהר דערויף צו ענטפערן? –האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער אַ פרעג געטון.

קאַרל האָט געשוויגען.

– תיכף נאָך דעם, ווי איהר פלעגט אַרויס פון פּאָליצס צימער – האָט יהודית פאָרטגעזעצט – פלעג איך דעם פער׳סמ׳טען געטראַנק פון גלאָז אַריבערגיסען אין אַ פלעשעל, און אָפּטראָגען עס צוּם הער קורלאַנד.

– און איך – האָט קורלאַנד אַריינגעוואָרפען – און איך צלעג תיכף לאָזען דערפון מאַכען אַן אַנאַליז...

– דעם אַנאַליז פלעגט איך אַליין מאַכען! – האָט פערענדיגט דער אַלטער סאַרלאַט.

– אַ ליגען! ס׳איז שקר וכזב – האָט געשריגען דער צוטומעלטער אויסוואורף.

– אַ ליגען? – האָט איבערגעפרעגט דער אַלטער כעמיקער – ס׳איז לייכט צו זאָגען אַ ליגען. איך קאָן עס דערווייזען, אַז די פליסיגקייט, וואָס מ׳פלעגט צו מיר ברענגען האָט ענטהאַלטען אַרשעניק. מ׳קען זיך עס דערוויסען פון מיינע פּראָטאָקאָלען, וואָס איך האָב איטליך מאָל צונויפגעשטעלט, און אין וועלכע אַלץ איז גענוי און דייטליך אויפגעגעבען.

– דער דאָזיגער מענש – האָט קאַרל אַרויסגעצישט, אָנווייזענדיג אויף קורלאַנד׳ן – אָט אָ דער דער מענש מוז עפּיס ספּעציעל האָבען דערפון, וואָס ער האָט זיך אָנגעזעצט אויף מיין לייב און לעבען, און וויל מיך אומברענגען!

– ווען דער מאָמענט וואָלט נישט געווען אזא וויכטיגער און אזא טראַגישער – האָט זיך קורלאַנד שטאָלץ אָפּגערופען – וואָלט איך זיך גוט אויסגעלאַכט דערפון, וואָס איהר האָט נאָר וואָס געזאָגט.

ביני לבינו האָט זיך גרעגואַר אויפגעהויבען פון זיין אָרט, און געוויזען מיט אַ צייכען, אַז ער וויל רעדען.

אַלעמענס בליקען האָבען זיך געווענדט צו איהם.

דעם אומגליקליכער בחור האָט אויסגעזעהן, ווי אַ שאָטען ער האָט זיך קוים געהאַלטען אויף די פיס, ס׳האָט אויסגעזעהן, ווי די לעצטע שעה זיינע האָט אויסגעשלאָגען.

אין זאַל איז ענטשטאַנען אַ פייערליכע שטילקייט.

– קאַרל – האָט אָנגעהויבען דער קראַנקער מיט אַ שוואַכען שטיל קול, קוקענדיג בעת מעשה אויפ׳ן ברודער – צו וואָס טויג עס דיר, דאָס לייקענען, וואָס דו לייקענסט? זיי זיך מודה, ברודער!

איבער גרעגואַר׳ס טויט-בלאַסען פנים האָט זיך געקייקעלט אַ קאַלטער שווייס. ער האָט איהם אָפּגעווישט מיט אַ ציטערדיגער דאַרער האַנד.

– די משפחה דרייוויצעס איז פערשאָלטען – האָט ער פאַמעליך פאָרגעזעצט – דריי מאָל פערשאָלטען! אַ ברודער בעשולדיגט אַ ברודער! קאַרל, איך האָב דאָך דיך געוואָרענט, אַז ס׳איז צו שפּעט... איך האָב דיר פריהער אָנגעגעבען אַ רעטונגס-מיטעל. האָסט זיך נישט געוואָלט בענוצען מיט איהם. ביזט פערשטיינט געוואָרען אין פערברעכען.:. מוזט דעריבער ווערען בעשטראָפט. איך, גרעגואַר דרייוויץ, דער ברודער דיינער, בעשולדיג דיך אין דערמאָרדען לצוועגטאַלען. איך האָב געוואוסט, אַז דו האָסט געפּלאַנט דעם מאָרד. איך האָב געטון אַלץ, וואָס איך בין געווען בכוח צו טון, אַז דו זאָלסט זיך פון דיין פּלאַן אָפּזאָגען. ס׳איז אָבער געווען בחנם מיין טרחא! איך האָב דיר געזעהן אין דעם מאָמענט, ווען דו ביזט געגאַנגען אויספיהרען דיין רוצח׳ישען פּלאַן. אין יענעם אָוונד האָסטו איינגעלאַדענט צו זיך פון לעמבערג עטליכע חברים דיינע, כדי צו אָפּווענדען פון זיך די אויפמערקזאַמקייט. איך האָב אויך געזעהן, ווי דו ביזט צוריק געקומען מיט הענד, וואָס זענען געווען איינגעטונקען אין לעווענטאַלס בלוט. דו האָסט אַפילו נישט געטראַכט צו אויסבעהאַלטען פאַר מיר דיין פערברעכען... האָסט זיך מיר אַפילו מודה געווען... און דערנאָך דאָסטו מיר ציניש דערצעהלט, אַז מ׳האָט אַרעסטירט לוריען!.. דו האָסט, אַלזאָ, דער׳הרג׳עט לעווענטאַל׳ן... דו האָסט ביי איהם צוגע׳גנב׳עט געלד און פערבעהאַלטען אין ברונען... קוקסט איצט אויף מיר, ברודער מיינער, מיט אויגען פול שנאה און נקמה!.. ביזט גערעכט – דאָס האָב איך דיך טאַקי פעררעטען... אָבער יענע פערברעכענס זענען נישט די איינציגע, וואָס מיר וואַרפען דיר פאָר... האָסט זיך בעמיט צו פערסמ׳ען פּאָליען... אידאַ האָט געזעהן, און איך... איך האָב אויך געזעהן!..

קאַרל האָט צונויפגעביילט די פויסטען, און אַ קריץ געטון מיט די צייהן פאַר צאָרן.

– איך האָב אַליין געזעהן! – האָט איבערגע׳חזר׳ט דער קראַנקער מיט אַ שוואַכער אָבער ענערגישער שטים – פּאָליע האָט געוואוסט וועגען דיין פערברעכען, האָסטו דעריבער געוואָלט זי אָפּרוימען פון וועג, כדי זי זאָל דיך נישט אַרויסגעבען. פאַר מיר האָסטו אַבסאָלוט נישט געהאַט קיין מורא, ווייל דו ווייסט איך בין אַ קראַנקער, אַן אומגליקליכער, און אָהן דיין הילף קאָן איך זיך נישט בעגעהן... נו, און איצט בעשולדיג איך דיך – איך, דיין ברודער...

ער איז געבליבען שטעהן אַן אויסגעמאַטערטער, אַן אויסגעשעפּטער.

שפּעטער אַ ביסעל האָט ער צוגעגעבען מיט נאָך אַ שטילערען, שוואַכערען קול:

– איך האָב שוין מעהר נישט קיין כח צו רעדען... איך וועל מיין בעשולדיגונג מעהר נישט איבע׳חזר׳ן... זענען מיינע ווערטער ריכטיג איינגעשריבען?.. האָט דער הער געריכטס-שרייבער גאָרנישט אַדורכגעלאָזט.

– גאָרנישט.

(פאָרטזעצונג קומט)

לאָדז

20 נאָוועמבּער 1927

דאָס לאָדזער לעבּען

לאָדז

20 נאָוועמבּער 1927

20 זונטאָג כה מרחשון תרפ"ח	נאָוועמבּער זון-אויפגאַנג 7 02 זון-אונטערגאַנג 3.40 לענג פון טאָג 10.11

רעזערוויסטען-קאָנטראָלע.

צו די קאָנטראָל-קאָמיסיעס דאַרפען זיך שטעלען: רעזערוויסטען און לאַנדשטורם (פּאַספּאָליטע רושעניע) מיט געוועהר פון די קאַטעגאָריעס C A און C1 פון די יאָהרגענג 1901, און 1898.

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 21-טען ה.ח. די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון פּ. ק. או I (פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט 2, 3, 5, 8, 9 און 11), יאָהרגאַנג 1894 מיט די פאַמיליען-נעמען פון M ביז Z אויף קאָנסטאַנטינער 62 (קאָשאַרען פון 31 פּולק).

יאָהרגאַנג 1901 מיט די פאַמיליען-נעמען .Sw אויף לעשנאָ 7/9 (קאָשאַרען פון 28 פּולק).

די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון פּ. ק. או. II יאָהרגאַנג 1894 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען: 6, 10, 12, 13 און 14 אויף קאָנסטאַנטינער 81 (קאָשאַרען פון 4. סאַניטאַרען באַאָן).

יאָהרגאַנג 1901: פּאָליציי - קאָמיסאַריאַט 4 מיט די פאַמיליען-נעמען A ביז J אויף לעשנאָ 7/9 (קאָשאַרען פון 28-טען פּולק).

די קאָנטראָל-קאָמיסיעס הויבּען זיך אָן פּינקטליך 9 אין דערפריה. די רעזערוויסטען דאַרפען זיך צושטעלען פּינקטליך מיט זייערע מיליטערישע און פּערזענליכע דאָקומענטען.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1907;

די מיליטעריש - פּאָליצייאישע ביוראָ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז אַלע יונגע-לייט פון יאָהרגאַנג 1907 און די וואָס זענען געבּוירען אין די יאָהרען 1905 און 1906 און האָבּען זיך נאָך נישט אַריינגעטראָגען אין די פּאָבּאָר-רשימות, אָדער האָבּען זיך נאָך נישט געשטעלט צו די פּאָבּאָר-קאָמיסיעס, דאַרפען איצט פּערזענליך זיך רעגיסטרירען אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליצייאישען ביוראָ (טראַוגוטאַ 10) פון 8 פריה ביז 3 נאָכמיטאָג, שבת פון 8 פריה ביז האַלבּ 2 בּייטאָג לויט פאָלגענדען פּלאַן:

יאָהרגאַנג 1907.

מאָרגען, מאָנטאָג, די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען פון H ביז O.

פּערזאָנען, וואָס מיידען אויס די פליכט פּערזענליך זיך צוצושטעלען צו דער רעגיסטראַציע און די וואָס וועלען אָהן אַ וויכטיגער סבּה פּערשפּעטיגען וועלען אַדמיניסטראַטיוו בּעשטראָפט ווערען ביז 500 זל. שטראָף אָדער אַרעסט ביז 6 וואָכען אָדער מיט ביידע שטראָפען צוזאַמען.

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בּעשטראַהלונגען און קינסטליכע בּערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

Dr. med. JÓZEF IMICH
ספּעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאָז, אויערען
און קעהל-קאָפּ קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
מאָניושקי 1 (פּעטריקאָווער-עקע) טעל. 9-97

די האַנדעלס-לאַגע אין לאָדז.

די פאָדערונג אויף

וואָלענע סחורות

איז די לעצטע וואָך געוועזען אַ גאַנץ שוואַכע. די פּרעסט, וואָס האָבּען זיך איינגעשטעלט האָבּען זעהר ווייניג פּערגרעסערט דעם אומזאַץ סיי אין דעטאַיל סיי אין הורט. אַממייסטען האָט מען ווייטער געלייזט פאַר וועליורען און ריפּסען! די דאָזיגע אַרטיקלען האָבּען די לעצטע וואָכען געהאַט אַ גוטען אָפּגאַנג און אין פיל פאַבּריקען, וואו מ'האָט זיי איינגאַנצען אויספּערקויפט, אַרבּייט מען זיי אינטענסיוו אויס ווייטער.

אין די האַנדעלס-קרייזען האַלט מען, אַז הגם דערווינטער-סעזאָן דערנעהנטערט זיך שוין צום סוף, וועט ער נאָך פאָנדעסטוועגען פּערציהען ביז האַלבּ יאַנואַר. אויבּ די קאַלטע וועטערען וועלען דויערען, וועט זיך די פאָדערונג אויף ווינטער-סחורות אָנהאַלטען.

ס'איז פאַראויסצוזעהן, אַז די פאָדערונג אויף ווינטער-סחורות וועט זיין אַ בּעדייטענדע. די צאָהלונגס - פעהיגקייט פון די סוחרים אין דער בּראַנזשע איז אַ בּעפרידיגענדע; פּראָטעסטען פאַלען זעהר זעלטען און קיין שוועריגקייטען ביים קויף ווערען נישט געמאַכט.

די פּרייזען און פּערקויפס-בּעדינגונגען זענען געבּליבּען די זעלבּע: וועקסלען ביז 4 און אַפילו ביז 5 חדשים.

אין דער

טריקאָטאַזש - בּראַנזשע

איז דער סעזאָן פון 1926 געוועזען זעהר אַ גוטער. קיין זאַפּאַסען אויף היינטיגען יאָהר זענען נישט איבּערגעבּליבּען, און דערפאַר האָט זיך היינטיגעס יאָהר דער סעזאָן פריה אָנגעהויבּען. שוין אין יולי האָט מען געקויפט סוועטערס, זשאַמפּערס, טריקאָט-וועש א.אַ.וו.

די פּערקויפס-בּעדינגונגען זענען געווען 50 פּראָצ. מזומן און דער רעשט – וועקסלען אויף 3–4 חדשים.

בּעת די פּרייזען פון רויה-בּוימוואָל זענען געשטיגען, זענען די פּרייזען פון פּערטיגע טריקאָטאַזשען נישט געשטיגען.

דער ווינטער-סעזאָן ענדיגט זיך און איינעגע טריקאָטאַזש-פאַבּריקאַנטען הויבּען שוין אָן צו רעדוצירען די אַרבּייט, מורא-האָבּענדיג, אַז ס'זאָלען נישט בּלייבּען קיין סחורות אויפ'ן לאַגער, וועלכע וואָלטען געדאַרפט אָפּליגען ביז אויגוסט פון קומענדיגען יאָהר. כּמעט אַלע איבּערשיכטען זענען שוין אָפּגעשאַפט געוואָרען, און איצט ווערט געאַרבּייט בּלויז אויף שיכט, אָפּט ביי אַ געקירצטער צאָהל שעה'ן.

די גאַנצע פּראָדוקציע געהט אויפ'ן אינערליכען מאַרק. דער עקספּאָרט ווערט אונמעגליך צוליב: דער טשעכישער און דייטשער קאָנקורענץ: די טשעכישע סחורות זענען בּיליגער און די דייטשען גיבּען לענגערע קרעדיטען.

די אַלגעמיינע לאַגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, וואָס איז געווען אַ בּיסעל אַ געדריקטע האָט זיך אויך אָפּגערופען אין דער מיטעלער און

קליינער טעקסטיל-אינדוסטריע

דאָ זענען איצט טעטיג אין שטריך: בּיז 50 טויזענד שפּינדעל, 18 טויזענד מעכאַנישע שטולען, 350 האַנדשטולען. אין בּוימוואָל: 18 טויזענד מעכאַנישע שטולען, 700 האַנדשטולען און בּיז 400 שטולען אַרבּייטען אויף זייד. אין דער קליין-אינדוסטריע זענען בּעשעפטיגט ביי בּוימוואָל 3000–3500 אַרבּייטער, ביי שטרייכגאַרן – 2600–3000 מאַן און 350–400 מאַן ביי זייד.

דאָס פעהלען פון אומזאַץ-קאַפּיטאַל שטערט דאָס אויסאַרבּייטען אויף לאַגער. אַפילו ווען מ'פּערקויפט שוין די סחורה בּעקומט מען דעקונג לאַנגטערמיניגע וועקסלען, בּעת פאַר לוין און פאַר רויה-שטאָפען מוז מען צאָהלען איינגאַנצען אָדער טיילווייז מזומן. די דאָזיגע לאַגע האָט בּעוואויגען אַרויסצושיקען אַ דעלעגאַציע צו די רעגירונגס-קרייזען, בּפרט צום פינאַנץ-מיניסטער, אַז זיי זאָלען זיך פּעראינטערעסירען מיט דער פראַגע וועגען שטיצען מיט קרעדיט די קליינע אינדוסטריע.

פרוי הייסט איהר געליבּטען דער'הרג'נען איהר מאַן

דער מערדער ווערט שווער בּעשטראָפט און די פרוי ווערט פריי.

(–) פרייטאָג און שבת איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען 35 יעהריגען צלאַפּינסקי און דער 39-יעהריגער יוזעפאַ לאַשעווסקאַ, וועלכע זענען געווען בּעשולדיגט אין ערמאָרדען יוזעפאַ לאַשעווסקאַ'ס מאַן – פעליקס לאַשעווסקי. דער מאָרד איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין דאָרף דאָמבּראָווקאַ, וואו עס האָבּען געוואוינט סיי דער ערמאָרדעטער, סיי די מערדער.

דער גרונד פון מאָרד זאָל געווען זיין אַ ראָמאַנטישער. צלאַפּינסקי זאָל האָבּען געפיהרט אַ ליבּע מיט יוזעפאַ לאַשעווסקאַ, און דאָס פערליבּטע פּאָרל האָט פאַר יעדען פּרייז געוואָלט פּטור ווערען פון לאַשעווסקי'ן.

מיט אַ פּאָר חדשים פאַר'ן מאָרד האָט צלאַפּינסקי געפּרובּט אָפּרוימען לאַשעווסקי'ן אויף אַנ'אַנדערען אופן. צלאַפּינסקי האָט מיט לאַשעווסקי'ן שפּאַצירט לעבּען דער בּאַהן-ליניע. אין אַ געוויסען מאָמענט, ווען די בּאַהן האָט געהאַלטען ביים אָנקומען, האָט צלאַפּינסקי יענעם אַ שטופּ-געטון אונטער'ן צוג. לאַשעווסקי האָט זיך על-פּי-נס געראַטעוועט, אָבּער ער האָט דעמאָלט צובּראָכען אַ פוס און געבּליבּען הינקענדיג שוין אויפ'ן גאַנצען לעבּען, לאַשעווסקי האָט דאַמאָלס צוגעצויגען צלאַפּינסקי'ן צום געריכט, ער איז אָבּער, צוליב מאַנגעל אין בּעווייזען בּעפרייט געוואָרען.

צלאַפּינסקי איז אָבּער נישט מיד-געוואָרען און בּעשלאָסען זיין געגנער אָפּצורוימען אויף אַנ'אַנדערען אויפ'ן. ער האָט איהם טאַקע אַרויסגעבּאַרט פון זיין היים און אין פעלד איהם אויף אַנ'אכזריות'דיגען אופן דער'הרג'עט.

אַ גאַנצע רייהע עדות, שכנים איבּערהויפּט נאָך צלאַפּינסקי'ס דינסט-מיידעל, האָט דערצעהלט, ווי צלאַפּינסקי איז אַ היים געקומען נאָכ'ן מאָרד און געפאָדערט, וואַסער כּדי אָפּצוּוואַשען די פּערבּלוטיגטע העמד און דאָס פּערבּלוטיגטע ראַזיר-מעסער און דעם מיידעל אונטער דראָהונגען געהייסען שווייגען.

צלאַפּינסקי האָט ביי דער אויספאָרשונג דערצעהלט, אַז צו דעם מאָרד האָט איהם אָנגערעדט זיין געליבּטע, יוזעפאַ לאַשעווסקאַ, דעם דערמאָרדערטענס פרוי.

נעכטען שבת האָט זיך דער פּראָצעס פּערענדיגט. צלאַפּינסקי איז פאַר'משפּט געוואָרען צו פּערלירען אַלע רעכט און אויף 10 יאָהר שווערע תפיסה.

די לאַשעווסקאַ, צוליבּ מאַנגעל אין בּעווייזען, איז פרייגעשפּראָכען געוואָרען.

אָבּשידס-בּאַנקעט לכבוד ל. פּיליכאָווסקי.

דאָנערשטאָג אין אָוונד האָט די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע איינגעאָרדנעט אין אייגענעם לאָקאַל אַנ'אָבּשיד-בּאַנקעט לכבוד דעם בּעקאַנטען יודישען קונסט-מאַלער ה' לעאָפּאָלד פּיליכאָווסקי, וועלכער וויילט לעצטענס אין אונזער שטאָדט צוליבּ דער אויסשטעלונג פון זיין היסטאָריש בילד: „די ערעפענונג פון דער העבּרעאישער אוניווערזיטעט אין ירושלים”.

עס זענען געווען אָנוועזענד די אָנגעזעהענסטע ציוניסטישע פּערזענליכקייטען, די ציוניסטישע אינטעליגענץ, פאָרשטעהער פון דער ציוניסטישער יוגענד, פון די ציוניסטישע פרויען, פון דער פּרעסע א. אַ. וו.

דעפּ. ד"ר ראָזענבּלאַט האַלט אַ קורצע ערעפענונגס-רעדע, בּעגריסט דעם גרויסען קינסטלער אין נאָמען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און ווייזט אָן אויף די היסטאָרישע בּעדייטונג פון דעם קאָלאָסאַלען בּילד, וואָס שטעלט פאָר דעם מאָמענט פון דער ערעפנונג פון דער העבּרעאישער אוניווערסיטעט אין ...

דאַרויף האַלטען קורצע טאָאַסטען די ה"ה: ד"ר י. פרענקעל (העבּרעאיש), נ. פאַלמאַן, רעד. אוגער, ד"ר סאַרנע, דעפּ. מ. העלמאַן, גרייוועד (העבּרעאיש), משה לימאַן, ד"ר פריבּולסקי, וועגמייסטער, ראַבּינאָוויטש, מרגליות און ה' בזשעזשינסקי. דער לעצטער רעדט סענאַטאָר ד"ר בּרוידא. דער גאַסט, ה' לעאָפּאָלד פּיליכאָווסקי איז זעהר גערירט פון די וואַרעמע בּעגריסונגען און דאַנקט מיט האַרציגע ווערטער די רעדנער. ער האָט שוין דורכגעמאַכט – זאָגט ה' פּיליכאָווסקי – אַ סך בּאַנקעטען, אָבּער אין אַזאַ וואַרעמער סביבה האָט ער זיך שוין לאַנג נישט געפונען. ער איז זעהר שטאָלץ דערויף, וואָס ער שטאַמט פון דער שטאָדט לאָדז, וועלכע האָט אַרויסגעגעבּען אַ סך בּעקאַנטע פּערזענליכקייטען און זעהר פיל אויפגעטון אויף פערשידענע געביטען. „נישט דער קינסטלער שאַפט די בּעדינגונגען – זאָגט דער מאַלער – נאָר פאַרקעהרט, די בּעדינגונגען די סביבה, שאַפען דעם קינסטלער”. נאָר דאָס וואָס ער איז געקומען פון דער געקערן-יודענטום, האָט איהם געגעבּען די מעגליכקייט צו שאַפען דאָס, וואָס ער האָט געשאַפען. די ישיבה, דער בית-המדרש, די יודישע טראַדיציע האָבּען איהם געגעבּען שטאָף פאַר זיינע בּעקאַנטע טיפען. ה' פּיליכאָווסקי גיט נאָך איבּער אינטערעסאַנטע פּרטים ווי אַזוי ער האָט געשאַפען מאַנכע פון זיינע בּעקאַנטע בּילדער („יום-כּפּור ביינאַכט”) און דאַנקט צולעצט נאָכאַמאָל פאַר דער אויפנאַהמע.

דעפּ. ד"ר ראָזענבּלאַט האַלט דאָס שלוס-וואָרט און בּעצייכענט דעם קונסטמאַלער אַלס פאָרקעמפער פון דער יודישער נאַציאָנאַלער רענעסאַנס-בּעוועגונג. ער ווינשט דעם געפייערטען קינסטלער אַ גליקליכע רייזע צוליב זיין אָבּפאָהרען קיין אַמעריקאַ, וואו ער רעכענט אויסצושטעלען דאָס היסטאָרישע בילד.

Dr. med. J. BETTE
ספּעציאַל-אַרצט פאַר אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 6. טעל. 44-95.

וואָס איז אַזוינס די בּענזאָל-זייף „BLASKOLIN”?

שוין פון לאַנג זוכט מען אַ מיטעל, וועלכעס זאָל קענען די זייף, אַ חוץ דער שטענדיגער אייגענשאַפט, צו רייניגען שמוץ אויך האָבּען די אייגענשאַפט פון פּעטס-צולאָזען. אַלע פּרוּוואוען אין דער ריכטונג ווי צוצוגעבּען צו דער זייף טערפּענטין, בּענזין, בּענזאָל, טעטראַכלאָר א. ז. וו. האָבּען נישט געגעבּען די נויטיגע רעזולטאַטען. די אַלע אויבּענדערמאָהנטע סובּסטאַנצען האָבּען שנעל אויסגעוועפּט און דעריבּער האָט די זייף פּערלוירען די פּעהיגקייט צו צולאָזען די פּעטסען.

ערשט די נייע ערפינדונג, געשטיצט אויף די לעצטע וויסענשאַפטליכע דערגרייכונגען, האָט געגעבּען די מעגליכקייט צו בּעהאַלטען אַ שטענדיגע פּערבּינדונג מיט געוויסע בּענזאָל-טיילען.

די זייף געשיצט אין פּאַטענטען-אַמט אויף נ' 7934 האָבּען מיר אָנגערופען

„Blaskolin”

„Blaskolin” האָט אַלע אייגענשאַפטען פון דער בּעסטער זייף מיט די ריינִיגונגס-אייגענשאַפטען פון בּענזין.

„Blaskolin” וואַשט און רייניגט די פּערפּעטסטע מאַטעריאַלען און וועש.

„Blaskolin” וואַשט און רייניגט די דעליקאַטסטע וואָל, בּוימוואָל, זיידענס, ווייסע און קאָלירטע צייגען אָהן שום שאָדען פאַר דעם צייג און קאָלירען.

„Blaskolin” בּעזיצט אַ ספּעציפישען גערוך פון צולאָזונגס-מאַטעריאַלען, וועלכע געהען אַריין אין זיין צוזאַמענשטעל. דער גערוך געהט נישט אַריין אין די געוואַשענע זאַכען.

„Blaskolin” איז די סאַמע עקאָנאָמישסטע זייף $^{3}/_{4}$ פונט „Blaskolin” פּערטרעט איין פונט פון דער בּעסטער זייף. אין פאַלען פון שטאַרק פּערפּעטסטע וועש, דאַרף מען די וועש איינווייקען אין די געדיכטע מידלינעס פון „בּלאַסקאָלין”, צומאָרגענס איבּערוואַשען אויפ'ן איינפאַכסטען אופן מיט דער „בּלאַסקאָלין”-זייף.

ווער עס פּראָבּירט איין מאָל די זייף „BLASKOLIN” וועט אויף שטענדיג אָפּוואַרפען אַלערליי אַנדערע וואַשמיטלען

Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna
„BLASK”
Spółka Akcyjna
POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 5.

לאָדז-פּויזען

וועגען אַ נייע בּאַהן-פערבּינדונג.

(ס) אַ דעלעגאַציע פון אינדוסטריעלער האָט זיך געווענדעט צום בּאַהן-מיניסטעריום, אַז ס'זאָל איינגעפיהרט-ווערען אַ בּאַהן-פערבינדונג צווישען לאָדז און פּויזען דורך קוטנע און סטזשאַלקאָוו. דער וועג וואָלט אַזוי-אַרום פערקירצט געוואָרען אויף עטליכע צעהנדליג קילאָמעטער. דאָס בּאַהן-מיניסטעריום האָט צוגעזאָגט דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען.

האַנדווערקער-פערזאַמלונג וועגען דער קהלה.

די לעצטע געשעהענישען אין דער לאָדזער קהלה האָבּען אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס ביי דער לאָדזער יודישער בּעפעלקערונג, וועלכע איז אונצופרידען מיט דער אונטעטיגקייט פון איהר רעפּרעזענטאַנץ. די פראַגען האָבּען פּעראינטערעסירט די פערשידענע שיכטען פון דער יודישער בּעפעלקערונג, ווייל ס'ריהרט אָן זייערע לעבּענס-אינטערעסען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט דער צענטראַלער האַנדווערקער פערבּאַנד (פּאָלודניאָווע 4), צוזאַמענגערופען אויף היינט אַ פערזאַמלונג פון די האַנדווערקער, אויף וועלכער דער האַנדווערקער-דאָזאָר ח' ר. האָפמאַן וועט אָפּגעבּען אַ בּעריכט וועגען דער טעטיגקייט איז דער קהלה.

שרעקליכער מאָרד איבער אַ יודישען סוחר
אין וואַלד ביי פּיאָנטעק.

גאַנץ באַלוט האָט נעכטען געקלאַכט מיט אַ שוידערליכען מאָרד, וואָס איז בעגאַנגען געוואָרען איבער אַ לאָדזער יודישען סוחר, וואָס האָט געוואוינט לעצ־טענס אין פּיאָנטעק. די איינצעלהייטען, וועלכע אונז איז געלונגען פעסטצושטע־לען זענען פאָלגענדע: פאַר'ן קריג האָט אין לאָדז געוואוינט דער לאָדזער קליינ־הענדלער מרדכי מילשטיין, אַ חסידישער יוד, וואָס האָט זיך ווי עס איז אויסגע־שלאָגען זיין פרנסה,

ווען ס'האָט אויסגעבראָכען דער קריג און ס'איז אין לאָדז געוואָרען שווער מיט חיונה, האָט זיך מרדכי מילשטיין מיט זיין פרוי אַרויסגעצויגען פון פּיאָנ־טעק און דאָרט אָנגעהויבען צו האַנד־לען מיט שניט־סחורה אויף די מערק.

קיין גרויסע פערדינסטען האָט ער נישט געהאַט און קיין גרויסער גביר פאַר דער צייט איז ער נישט געוואָרען, אָבער פרנסה האָט ער געהאַט און זיך בצמצום מפרנס געווען מיט זיין פרוי.

פון צייט צו צייט פלעגט ער קומען קיין לאָדז, דאָ איינקויפען אַ ביסעל רעשטען און מיט זיי פאָהרען אויף די אַרומיגע מערק. אַזוי האָט ער אויך גע־טון היינטיגעס מאָל: ער האָט איינגע־קויפט אַ ביסעל סחורה, דאָס פּעקעל האָט ער דאָנערשטאָג אָפּגעשיקט קיין פּיאָנטעק און אַליין האָט ער איבערגע־נעכטיגט אין לאָדז און פרייטאָג אַרום 8 אַ זייגער אינדערפריה איז ער צופוס אַוועקגעגאַנגען קיין פּיאָנטעק, מעהר האָט מען איהם אין לאָדז נישט געזעהן. אין אָוועגד איז צום פאָטער זישע מילשטיין, וואָס וואוינט אויף פעפער גאַס 21 גע־קומען אַ פּאָליציאַנט און געמאָלדען, אַז מ'האָט געפונען מרדכי מילשטיין אַ דער־מאָרדעטען.

ס'שטעלט זיך אַרויס, אַז פרייטאָג אַ זייגער 12 ביי־טאָג האָבען דורכגעהער אין וואַלד, אַנ'ערך 4 קילאָמעטער פאַר פּיאָנ־טעק געפונען אַ הרוג און מ'האָט פעסט־געשטעלט, אַז דאָס איז מרדכי מילשטיין, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך קלעפּ מיט אַ טעמפּ געוועהר. דער ער־מאָרדעטער איז געפינען געוואָרען אין אַ שרעקליכען צושטאַנד. דאָס גאַנצע פנים איז געווען צושלאָגען, דאָס לינקע אויג אויסגערינען און אַרום אָנגעשוואָ־לען און אַ בלויער צייכען אויפ'ן גאַנצען פנים. די באָרד האַלב אויסגעריסען.

ווער ס'זענען געווען די אָנפאַלער איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. מילשטיין איז געווען אַ רוהיגער מענש, קיין שונאים אַרום נישט געהאַט און פאַר קיין גביר האָט מען איהם נישט געהאַל־טען. ס'איז דעריבער פאַר אַלעמען אַ רעטעניש, וואָס ס'האָט פּאַסירט. די פּאָ־ליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

ה' מאַרטינאָווסקי צוריקגעשיקט די איינלאַדונג אַלס ראַטמאַן
די אונאָפּהענגיגע סאָציאַליסטען קלאָגען אָן די דעציזיע פון וואָיעוואָדזטווע אין אַדמיניסטראַטיווען טריבונאַל.

(ב) דער וואַהל־קאָמיטעט פון דעם לינקען סאָציאַליסטישען בלאָק האָט זיך געווענדעט צום אַדמיניסטראַטיווען טרי־בונאַל וועגען דעם מאַנדאַט פון דער ליסטע נומער 10, וועלכען מען האָט גישט בעשטעטיגט פאַר ה' האַנעמאַן.

זיין אָנקלאַגע האָט דער בעפולמעכ־טיגטער פון דער ליסטע באַזירט דערויף וואָס דער וואַהל־קאָמיסאַר ריכטער זאַ־באָראָווסקי האָט ערקלערט, אַז די צאָהל קאַנדידאַטען איז נישט בעגרעניצט, די זעלבע ערקלערונגען זענען אויך געווען פערעפענטליכט אין דער פרעסע. וועגען דער פעראָרדנונג פון מיניסטער סקלאַד־קאָווסקי, וועלכע בעגרעניצט די צאָהל פערטרעטער האָט קיינער נישט געוואוסט און די ליסטעס נומער 10 און 25 אויך נישט. אינ'ם צירקולאַר פון וואָיעוואָדז־טווע צו דער הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע פון 28 סעפּטעמבער ווערט געזאָגט, אַז ביז דער אָפיציעלער בעשטעטיגונג פון די וואַהלען, זענען צולעסיג ענדערונגען אין דער קאַנדידאַטען־רייה. ה. מאַרטי־נאָווסקי האָט רעזיגנירט פון זיין אָרט לטובת ה' האַנעמאַן דעם 10. אָקטאָבער ד. ה. נאָך איידער די ראַטמענער־ליסטע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען.

די וואָיעוואָדזטווע האָט אָבער נישט בעטראַכט דעם פּראָטעסט פון דער ליסטע 10 און האָט פאָרמעל בעשטע־טיגט די וואַהלען.

ווי מיר דערוויסען זיך האָט ה' מאַר־טינאָווסקי צוריקגעשיקט די איינלאַדונג צו דער ערשטער זיצונג פון שטאָט־ראַט אַזוי אַרום ווערט דערווייל, ביז די פראַ־גע וועגען מאַנדאַט וועט דעצידירט ווערען דורכ'ן אַדמיניסטראַציאָנס־טריבונאַל, קיין פערטרעטער פון דער ליסטע 10 אין שטאָט־ראַט נישט אַריין.

קינדער אָהן אויפזיכט.

(ס) אויף אַביוואַטעלסקאַ גאַס 101 האָבען זיך ביים גרוב מיט קאַלך גע־שפּילט עטליכע קינדער צווישען זיי אויך דער 4־יעהריגער מיעטשיסלאַוו סטאַנטשיק.

פּלוצים האָט זיך דערהערט אַ שרעק־ליך געשריי — דאָס קינד דער 4־יעהרינער מיעטשיסלאַוו איז אַריינגעפאַלען אין קאַלך־גרוב.

אויפ'ן געשריי איז אָנגעלאָפען דער פאָטער פון קינד ער איז באַלד אַריינ־געשפּרונגען אין גרוב און דאָס קינד אַרויסגעצויגען אַנ'אָפּגעבריהטעס.

דאָס קינד האָט מען אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

* *

אויף פּיאָסקאָווע 24 האָט האַלינאַ מיעלעווסקאַ אַוועקגעזעצט איהר 8 חדשים־דיג קינד אויפ'ן טיש און אַליין זיך פערנומען מיט דער ווירטשאַפט. דאָס קינד איז אַראָפּגעפאַלען פון טיש און איבערגעבראָכען דעם ריקענביין.

אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד האָט מען דאָס קינד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

שטאָט־ראַט,
די הכנות צו דער ערשטער זיצונג.

(—) דער פּרעזידענט פון שטאָט ו. וואָיעוואָדסקי און דער דירעקטאָר פון ביוראָ פון דעם געוועזענעם שטאָט־ראַט רונדאַ האָבען שוין אַרויסגעשיקט אָפיצי־יעלע איינלאַדונגען צו די ניי־געוועהלטע ראַטמענער. די ערשטע זיצונג פון דעם נייעם שטאָט־ראַט דאַרף פאָרקומען דאָ־נערשטאָג דעם 24. נאָוועמבער 1927 האַלב 8 אין אָוונט אין זיצונגס־זאַל פון שטאָט־ראַט אויף פּאָמאָרסקאַ 16.

קאָנצערטען פון דער וואָך
פייערמאַן—אורבאַנאָ.

די מייסטער־קאָנצערטען זענען אין רעכטען ברען: מאָנטאָג ע. פייערמאַן, דינסטאָג אומבערטאָ אורבאַנאָ, קורץ — אַ מוזיקאַלישע וואָך מיט מוזיקאַלישע איבעראַשונגען.

ע. פייערמאַן, דער בעריהמטער וויאָ־לאָנטשעליסט, וואָס זינגט כמעט אויף זיין אינסטרומענט, האָט אונז פאָרגע־שפּילט קאָנצערט־שטיק פון קאַליידאָסקאָ־פּישען כאַראַקטער: ראָמאַנישע, אולט־ראַמאָדערניסטישע און גאָר רוהיג־קלאַסישע.

די אינטערעסאַנטע צוזאַמענשטעלונג ריכאַרד שטרויס שפּרודעלדיגע מעלאָ־דיק מיט דע־פאַלאַס קלאַנג־עקספּערימענ־טען, וועלכע רופען אַרויס אַ פראַגע־צייכען ביים צוהערער, — איז דאָס נישט קיין איבעראַשונג? דע־פאַלאַס סויטע האָט מייסטער פייערמאַן געשפּילט אָהן בעגלייטונג און אַפילו אונטער אַזעלכע קינסטלער־הענד האָט די „מאָדערנע" קאָמפּאָזיציע געקלינגען אין בעסטען פאַל, ווי מען אימפּראָוויזירט אָהן אַ סדר שלעכטע פּאַסאַזש־איבונגען, אין ערגסטען פאַל — ווי מען שטימט אַ אינסטרומענט...

מערקווירדיג, אַט די מוזיקאַלישע עקספּערימענטען, אַט דאָס זוכען נאָך נייע קלאַנג־פאַרבען און קלאַנג־רייצען, אָהן אינערליכען ווערט, אָהן טיפערען אינהאַלט, רופט מען עס הויך־קלינגע־דיג — אימפּרעסיאָנען, שטרעבונג נאָך ווייטע האָריזאָנטען!...

אַפילו די קריטיק, פיהלענדיג דעם גאַנצען אַטאַנאַלישען אַבסורד, שעהמט זיך צו זאָגען אַ ריכטיג וואָרט.

אַנדערע געדאַנקען, אַנדערע געפיה־לען רופט אַרויס באַכ'ס „בעל שם"...

די רירענדיגע, פון אָנהויב קורצע, אַזוי ווי פון רעשיטאַטיוו געבאָרענע, אין פריגישען טאָן־אַרט געהאַלטענע מע־לאָדיע, צעשפּרייט זיך אין אַ ברייט פליסידיגע קלאָג־ליד און גרייפט ביי דער נשמה. פייערמאַן ענטוויקעלט דאָ אַ טראַגיש בילד פון ערגרייפענדיגער ווירקונג און וויינט אויף זיין וואונדער־אינסטרומענט, ווי עס קען נאָר וויינען און קלאָגען אַ צובלוטיגט הארץ...

די רוהיג־קלאַסישע זאַכען פון טאַר־טיני, באָקעריני, דאַנדעס און שאָפּען זענען געווען ליבליך, שעהן, ווי שמע־קעדיגע בלומען געשאָטען פון אַ צאַר־טער האַנד.

*

אומבערטאָ אורבאַנאָ האָט אָנגענעהם איבעראַשט מיט... זיין שעהנע שטאַטור, מיט זיין שעהן געשולטע און ווייך־אָנ־גענעהמער באַריטאָן־שטימע, און בעזונ־דערס מיט זיין געזונטען גוט געאיבטען אָטעם. זיין זינגען לאָזט אָבער נישט איבער קיין שטאַרקערען איינדרוק.

אויסער דעם וואָס ער דעטאָנירט, וואָס דאָס איז ביי אַזאַ לייכטער און ליריש־ווייכער שטימע אַ וואונדער און אַ גרויסער פעהלער, מאַכען אַלע אַריעס און לידער אַנ'איינערליי־ווירקונג. פון אַלע אַריעס און לידער זענען נאָר גע־ווען זייער גוט, שטימליך און אַרטיס־טיש, מיט לעבען און פיל אויסדרוק „פיגאַראָ" און „אָטעלאָ". די איבעריגע האָט מען גערן געהערט, ווייל אורבאַ־נאָ זינגט עס, ווייל אורבאַנאָ, ווי ער אַכטעט נישט מעהרער מאָל אויף טעמ־פּאָ און סטיל, זינגט דאָך אָנגענעהם, מיט שעהנער און ווייכער שטימע. און ווער רעדט נאָך, ווען אורבאַנאָ, די שעהן־אינטערעסאַנטע ערשיינונג, לאַכט אַביסעל צו, ווערט דער עולם, בעזונ־דערס דער איידעלער מין פון עולם ענטציקט...

D-ski.

—◆◆—

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער קינסטלער

אננא און הייטאָן יאַקובאָוויטש

היינט, זונטאַג, דעם 20. נאָוועמבער, 9 אין אָוונד

יודעלע'ס בר־מצוה

אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון טאָמאַשעווסקי, מוזיק פון שלאָסבערג. די הויפּט־ראָל „לאה"—אננא יאַקובאָוויטש.

מאָנטאַג, ד. 21־טן, 9 אָוו. גרויסע פּאָפּול. פאָרשט. פון 1 ביז 2.50

„דער רבי האָט געהייסען פרעהליך זיין"

אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון ריקאָ. באַאַרבייט פון הייטאָן יאַקובאָוויטש. מוזיק פון רומשינסקי, אַראַנזשירט פון ר. זעמאַן. די הויפּט ראָלע „מאַנקע"—אננא יאַקובאָוויטש. אַלע פּיעסען זענען רעזשיסירט פון ה. יאַקובאָוויטש.

ס'נעהמען אַנטייל פּרויען: בעזמאַן, זאוקינאַ, מאַכאַראָווסקאַ, פאָדערמאַן, מענער: אָריעל, אייזענבערג, בירנבוים, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַ־ראָווסקי, נייהויז, פּאָליאַנסקי, צווייליך. מוזיקאַלישע לייטונג: ל. זעלמאַן.

אַדמיניסטראַטאָר: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע־זאַל.

אַנאָנס! די נאָהנטסטע פּרעמיערע „מאַלי־דאַלי"

רעגירונגס־בעשטעלונגען אויף ווינטער־סחורות.
צו וועט דאָס מאָל לאָדז אויך אויסגענוצט ווערען?

(ס) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ווינ־טער־צייט האָט דאָס מיניסטעריום פון פּאָסט און טעלעגראַף ערקלערט אַ קאָנ־קורס אויף אַ געוויסער צאָהל ווינטער־מאַנופאַקטור אויף מונדירען פאַר די פּאָסט און טעלעגראַף בעאַמטע.

צו דעם קאָנקורס האָבען זיך אויך צוגעשטעלט אייניגע גרויסע לאָדזער מאַנופאַקטור פירמעס, וועלכע האָבען אויך בעקומען גרעסערע בעשטעלונגען אויף די מונדיר־סחורות.

וואָס איז שייך די בעשטעלונגען, וועל־כע די לאָדזער אינדוסטריע האָט בע־דאַרפט בעקומען פון קריגס־מיניסטעריום פאַר דער אַרמעע, האָבען די לאָדזער אינדוסטריעלער זיך אויפגעהערט צו אינ־טערעסירען מיט די בעשטעלונגען, ווייל נאָך לענגערע אונטערהאַנדלונגען האָבען די בעשטעלונגען פאַר'ן מיליטער שטענ־דיג בעקומען ביעלסק און ביאַליסטאָק, וועלכע קאַלקולירען ביליגערע סחורות.

אַ וועה־געשריי פון אַן אומגליקליכער מוטער.

די רעדאַקציע האָט בעקומען אַ בריף פון אַ אומגליקליכער פרוי, וועלכע איז פערלאָזט פון איהר מאַן און געבליבען מיט אַ 2 יעהריג קינד. זי און דאָס קינד געהען אויס פון קעלט און הונגער. די אומגליקליכע פערלאָזטע פרוי ווענ־דעט זיך צו גוטע מענשען אפשר וועט זיך עמיצער אָפּרופען און ביי איהר צו־נעהמען דאָס קינד אויף צו ערציהען.

איהר אַדרעס: זגיערזשער 41, מרים זאָהל.

אין לאָדזער קרייז־געריכט.

(ס) דער ביז־איצטיגער וויצע־פּרעזעס פון קרייז־געריכט און פּרעזעס פון ציוויל־אַפּעלאַציע־אָפּטיילונג ה' כענטשינסקי געהט איבער אויף רעיענטור, דעם אַמט פון וויצע־פּרעזעס זאָל איבערנעהמען ריכטער זאַבאָראָווסקי, אַ חוץ דעם ווערט ערוואַרט נאָך אייניגע ענדערונגען אין קרייז־געריכט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם איבערגעהן אויף רעיענטור אויך פון דעם וויצע־פּרעזעס אָלשינסקי.

דער זינגער ראַדאַמסקי אין לאָדז.

פאָריגע וואָך האָט געווײלט אין אונ־זער שטאָט דער בעריהמטער אָפּערן־זינגער ה' סערגעי ראַדאָמסקי.

ה' סערגעי ראַדאָמסקי איז איצט גע־קומען פון רוסלאַנד, ווי ער האָט מיט־געמאַכט גרויסע טריומפען, אויפטרעטענ־דיג אין די אָפּערעס פון מאָסקווא, לע־נינגראַד, כאַרקאָוו, קיעוו, אָדעס, יעקאַ־טערינאָסלאַוו, מינסק און פיל אַנדערע שטעט. כמעט די גאַנצע רוסישע פּרעסע איז פול מיט לויב־געזאַנגען פאַר דעם קינסטלער און אַנערקענען איהם אַלס איינעם פון די גרעסטע מייסטער־ווירטואָזען אין דער וואָקאַל־קונסט.

ליידער האָט דער זינגער נישט גע־קענט דאָס מאָל אויפטרעטען אין לאָדז, ווייל שוין די אַנדערע וואָך מוז ער זינגען אין ניו־יאָרק אין דער „מעטראָ־פּאָליטאַן אָפּערע".

ה' סערגעי ראַדאָמסקי האָפט צו בע־זוכען פּוילען ערשט אין 3 חדשים אַרום ווען ער וועט זיך אומקעהרען פון אַמע־ריקאַ קיין ראַטען־פערבאַנד, וואו ער איז ווייטער געוואָרען אַנגאַזשירט אויף אַ גאַנצע רייה קאָנצערטען.

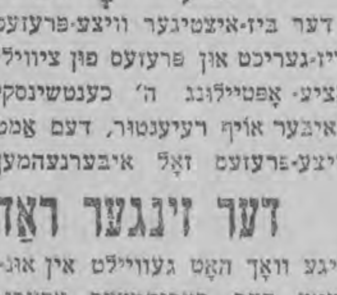

ווינער זאַל „מאַנטיפּעל" 43 זאַכאָדניאַ 43.

„אַרט"

אַרטיסטישער רעוויו און קאַמער־טעאַטער

אונטער דער לייטונג פון מ. בראָדערזאָן און ר. ראָזענטאַל

היינט זונטאַג, דעם 20. נאָוו.

2 פאָרשטעלונגען: 7.45 און 10 אַ זייגער אָוונד

1 פּראָגראַם 1

א. נ.:

„גלאַט כשר"

מאָרגען מאָנטאַג, 9.15 אָוונד

פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פאַר פעראיינען און געזעלשאַפ־טען — הנחות.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון 5 אַ זייגער נאָכמ., שבת פון 1 אַ זייגער.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען־קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9, טעלעפאָן 31-87

שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7,

נעמט אויך אָן אין לעטשניצע נאַרוטאָוויטשאַ 97 פון 10—11 און נ.מ. פון 3—4.

Dr. med H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 32=41

ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מע־נער־שוואַכע קראַנקהייטען, מיט הײלונגס־קראַנק לאַמפּען (קוואַרץ־אויפּאַטל).

נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונד.

שטאָט-ראַט-פראַקציעס פון דייטשער סאָצ. פּאַרטיי
האָבען היינט זייער צוזאַמענפאָהר.

(—) היינט קומט פאָר אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר פון אַלע שטאָדט-ראַט-פראַקציעס פון דער דייטשער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אין גאַנץ פּוילען. די אויפגאַבע פון צוזאַמענפאָהר איז צו פעראייניהייטליכען די קאָמונאַלע פּאָליטיק פון דער דערמאָנטער פּאַרטיי.

———

די 3-טע לאַנד-קאָנפערענץ פון „התאחדות" אין לאָדז

די פּאָרבערייטונגען צו דער 3-טער לאַנד-קאָנפערענץ פון „התאחדות" אין פּוילען, וועלכע עפענט זיך דאָנערשטאָג דעם 24-טען ד. ח. זענען אין פוילען גאַנג. דער סעקרעטאַריאַט פון דער קאָנפערענץ האָט בעקומען אַ מעלדונג פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו, אַז אין איהר נאָמען וועט זיך בעטייליגען דער עקזעקוטיוו מיטגליד ה' פעליקס ראָזענבליט, מצד דעם ארץ-ישראל'דיגען „הפועל-הצעיר" וועט אין דער קאָנפערענץ זיך בעטייליגען ד"ר צבי לופט (תל-אביב).

די ערעפנונג פון דער קאָנפערענץ וועט אויך זיין צוגענגליך פאַר נישט מיטגלידער, פון „התאחדות".

———

גרויסער ערפאלג פון יודישע שווער-אטלעטיקער
אויף די נעכטיגע מייסטערשאַפט-פערמעסטונגען.

נעכטען האָט זיך אין „שילא"-לאָקאַל אָנגעהויבען אַ צוויי-טאָגיגער טורניר פון שווער-אַטלעטיקער. אין דאָזיגען טורנע נעמען אַנטייל: „מכבי", „שילא" און „סאָקאָל".

די שווער-אַטלעטיקער פון „מכבי", וועלכע זענען עד-היום אָהן קאָנקורענץ, האָבען נעכטען פערנומען אַלע מעגליכע ערשטע ערטער. און אַזוי האָט ווייזגאַרטען (פעדער-געוויכט) געריסען 73 קילאָ, ווייניקאַמיען (לייכטע וואָג) 81 קילאָ און דערמיט געשלאָגען דעם פּוילישען רעקאָרד. דער ביז-איצטיגער איז געוועזען $77\frac{1}{2}$ קילאָ. אין דער מיטעל-וואָג האָט געזיגט לאַנגע רייטענדיג 73 קילאָ. מינץ דאָס ערשטע אָרט אין דער האַלב-שווערער וואָג, 85 קילאָ. אויך שטערן האָט אין דער שווערער וואָג פערנומען דאָס ערשטע אָרט. דערביי מוז מען בעמערקען, אַז אויך מינץ און שטערן האָבען ביידע געשלאָגען די רעקאָרדען אַזוי, אַז נעכטען, אין ערשטען טאָג פון די קאַמפען האָבען יודען געשלאָגען 3 פּוילישע רעקאָרדען.

אויך אין אַנדערע קאָנקורענצען האָבען די יודישע אַטלעטיקער פערנומען די ערשטע פּלעצער. חוץ דעם אַ רייהע צווייטע.

היינט אין אָווענד קומען פאָר די דעצידירענדע קאַמפען אין הויבען געוויכטער און פראַנצויזישע רינג-קאַמפען. די זיגער וועלען אַרויספאָהרען קיין פּויזען אויף די אַלפּוילישע מייסטערשאַפטען און די זיגער פון דאָרט אויף דער אַלוועלטליכע אָלימפּיאַדע אין אַמסטערדאַם.

(—) היינט וועלען אין דער געזעלשאַפט „קראַפט" פאָרקומען די ווייטערדיגע מייסטערשאַפטען אין הויבען געוויכטער. אין דער מייסטערשאַפט נעהמט אַנטייל דער איינציגער יודישער ספּאָרט-פעראיין „מכבי". צווישען די מיטגלידער פון „מכבי" געפינען זיך די בעסטע שווער-אַטלעטיקער אין פּוילען, ווי למשל, שטערן, ווייזגאַרטען, ווייניקאַמיען, לאַנגע, מינץ, קרייצער, הערשבערג א. א.

ס'איז צו ערוואַרטען, אַז די יודישע שווער-אַטלעטיקער וועלען פון די היינטיגע מייסטערשאַפטען אַרויס אַלס זיגער.

———

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(ש) היינט ביינאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. ליפּיעץ, (פּיעטריקאָווער 193); פ. מעלער, (פּיעטריקאָווער 46); וו. גראַשקאָווסקי, (קאָנסטאַנטינער 15); ק. גערטנער, (ציגעל-גאַס 64); ה. ניצוויאַראָווסקי, (אַלעקסאַנדראָווסקע 37); ס. יאַנקעלעוויטש, (אַלט-שטאָט 9).

אַנקעטע
אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע

(—) אין לאָדז האָט די פאָהריגע וואָך געווייזט די אַזוי גערופענע אַנקעטען-קאָמיסיע פון וואַרשע.

די קאָמיסיע קלויבט מאַטעריאַלען וועגען דער אַלגעמיינער לאַגע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, וועגען די אַרבייטס-בעציהונגען א. ד. ג. צו דעם צוועק האָט די קאָמיסיע אָפּגעהאַלטען אייניגע קאָנפערענצען מיט די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, זי וועט נאָך אָפּהאַלטען בעראַטונגען מיט די אַרבייטער-פאָרשטעהער פון אייניגע גרעסערע פאַבריקען.

אַרביטראַזש
ביי יוטע-אַרבייטער.

(—) מיט 10 וואָכען צוריק האָבען די טעקסטיל-אַרבייטער אין ביליק בעקומען אַ הוספה פון 15 פּראָצ.; דאַן האָבען די יוטע-אַרבייטער אַרויסגעשטעלט די זעלבע פאָדערונג, און מחמת מ'האָט זיי נישט נאָכגעגעבען, האָבען זיי פערשטרייקט. דער שטרייק האָט געדויערט 10 וואָכען. ס'זענען פאָרגעקומען אַ רייהע קאָנפערענצען, און צום סוף זענען די אַרבייטער איינגעגאַנגען אויפ'ן פאָרשלאַג פון אַרבייטס-מיניסטעריום און אָנגענומען דעם אַרביטראַזש. דער שטרייק איז דערווייל פערענדיגט געוואָרען.

ביי די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע

(—) היינט 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין לאָקאַל פון האַנדעלס-אָנגעשטעלטען (אַל. קאָשטשושקי 21) אַ פערזאַמלונג פאַר די מיטגלידער און איינגעפיהרטע געסט.

קינדלערס הויז ליציטירט.

(—) ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען האָט קינדלערס פאַבריק פון פאַביאַניץ אויף אַ ליציטאַציע געקויפט דער הויפּט-קרעדיטאָר פון דער פירמע דער ענגלענדער פראַנטיס ווילע.

אויף ליציטאַציע איז אויך אַרויסגעשטעלט געוואָרען קינדלערס הויז אויף פּיעטרקאָווער 48.

דאָס הויז האָט אויך געקויפט דער ענגלענדער פאַר 503 טויזענד זלאָטעס.

קאַמף
געגען גיפטיגען גאַז.

(—) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער וואָך פון קאַמף געגען גיפטיגען גאַז, אָרדענט איין דער קאָמיטעט אַ דעמאָנסטראַטיווע פאָרשטעלונג וועגען בעשיצונג געגען גיפטיגען גאַז!

די ציווילע בעפעלקערונג דאַרף בעצייטענס בעקענט ווערען מיט דער שרעקליכער ווירקונג פון די גיפטיגע גאַזען. אין פעראיין צו קעמפען געגען גיפטיגע גאַזען, קאָן מען זיך בעקענען מיט די פערהיטונגס-מיטלען.

ד"ר פאַלעק'ס היינטיגע פאָרלעזונג וועגען „פּעער גינט".

(מ) אין דער שטעטישער קונסט-גאַלעריע קומט היינט 6 אַ זייגער פאָר אַ פאָרלעזונג פון ד"ר ווילהעלם פאַלעק אויף דער טעמאַ: אַמסען'ס „פּעער גינט".

די פאָרלעזונג קומט פאָר אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס אין שטאָטישען טעאַטער ווערט איצט אויסגעשטעלט איבסענס דראַמע.

היינט-אורבאַנאַ'ס קאָנצערט.

דער בעליבטער איטאַליענישער זינגער אומבערטאָ אורבאַנאָ טרעט-אויף היינט נאָכמיטאָג צום לעצטען מאָל אין „פילהאַרמאָניע" אין אַ רייהע „שלאַגערס" פון זיין פערשידענאַרטיגען פּראָגראַם.

היינט פאַרמיטאָג – אַ סימפאָנישער פריהמאָרגען-קאָנצערט.

דינסטאָג טרעט-אויף די בעריהמטע זינגערין מאַריאַ לאַביאַ, ליבלינג פון דער איטאַליענישער אָפּערע.

שמש דער'הרג'עט זיין ווייב מיט אַ האַק
און וואַרפט איהר אריין אין דער מקוה פון דער קהל'שער באָד.
אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין ווילנער קרייז-געריכט

אין ווילנער קרייז-געריכט איז פרייטאָג פאָרגעקומען אַ סענסאַציאָנעלער און אינטערעסאַנטער שפּאַנענדער פּראָצעס געגען דעם געוועזענעם אונטער-שמש פון בודסלאָווער (אַ שטעטיל ביי ווילנע) שוהל און געוועזענעם אַרענדאַטאָר פון דער בודסלאָווער קהל'שער באָד לייבע בלאָך.

ביי אַ געשפּאַנטער שטילקייט, ענטפערט דער אָנגעקלאָגטער אויף די פאָרמעל-געשטעלטע פראַגען און דער פאָרזיצער הויבט אָן פאָרצולייענען דעם בעשולדיגונגס-אַקט, וועלכער וואַרפט פאַר דעם יודישען אונטער-שמש בלאָכ'ן פאָלגענדען שוידערליכען פערברעכען:

דעם 11-טן סעפּטעמבער 1924, האָט מען דעם בודסלאָווער פּאָליציי-פּשעדאָווניק קאָנצעהאַוזע, צו וויסען געגעבען, אַז אין דער קהל'שער בודסלאָווער באָד ביי דער שוהל, ליגט אַ טויטער קערפּער פון אַ ערמאָרדעטער יודישער פרוי.

קאָנצעהאַוזע איז תיכף אַוועק אויפ'ן אָרט און האָט טאַקע געפונען ליגען אין דער באָד נעבען דער מקוה דעם קערפּער פון דעם באָד-אַרענדאַטאָרס פרוי—רבקה בלאָך מיט עטליכע וואונדען אין קאָפּ פון אַ האַרטען טעמפּען געוועהר, אײנגעגענצען אַ דורכגעווייקטע. צו דער פרוי, וועלכע האָט, ווי ס'האָט זיך דעם פּשעדאָווניק געדוכט, נאָך אַרויסגעוויזען סימנים פון לעבען איז אַרויסגערופען געוואָרען אַ פעלדשער און אַ דאָקטאָר, וועלכע האָבען אָבער פעסטגעשטעלט, אַז זי איז שוין טויט.

דער זעלבער קאָנצעהאַוזע האָט אויך בעמערקט ווי דער מאַן פון דער דערמאָרדעטער, לייבע בלאָך פערהאַלט זיך קאַלטבלוטיג צו זיין פרוי'ס טויט און טראָגט בעת מעשה אַרויס פון באָד עפּעס אַ האַלץ געהט צו צום ברונעם און וואַרפט דאָס אַריין, אַוועקגעגאַנגען אויף אַ ווײלע און שפּעטער ווידער צוגעגאַנגען צום ברונעם און אַריינגעקוקט זיך וואָס טוט זיך אינעווייניג.

בלאָכס דאָזיגע אויפפיהרונג אין אַזאַ ערנסטען מאָמענט, ווען פאַר זיינע אויגען איז געלעגען דערמאָרדעט זיין ווייב איז איהם געוואָרען אויפפאַלענד און ווי ס'האָט זיך שפּעטער אַרויסגעוויזען איז דאָס אַריינגעוואָרפענע שטיק האַלץ געוועזען אַ האַק, וועלכע מען האָט שפּעטער אַרויסגעצויגען פון וואַסער. צום הענטעל פון האַק, וואָס איז געוועזען איינגעריכט אין ליים איז געוועזען צוגעקלעפּט אַ האָר פון בלאָכס פרוי, דאָס אַלץ האָט געבראַכט אויפ'ן רעיון, אַז בלאָך האָט אַליין דער'הרג'עט זיין ווייב מיט דער האַק, וואָס ער האָט מיט אַ האַלב יאָהר פריהער צוגענומען ביי אַ געוויסען בודזקאָן. אין טאָג פון מאָרד איז בלאָך געקומען צו בודזקאָן'ען און דערצעהלט, היות ער האָט געפונען אין דער מקוה זיין האַק, זאָל ער איהר למען השם, וואָס ניכער צונעהמען.

בלאָך איז גענומען געוואָרען אויף אַ שטרענגען פערהער און ביי איהם איז געלונגען אַרויסצוקריגען פאָלגענדע ערקלערונגען:

אין קריטישען טאָג האָט ער בלאָך, צוזאַמען מיט זיין ווייב געהייצט די מקוה. ווען ער איז אויף אַ לענגערע ווײלע אַרויס פון באָד און נאַכהער צוריקגעקומען האָט ער זיין פרוי דאָרט מעהר נישט געפונען. ער האָט איהר דאַן אָנגעהויבען אַרומזוכען און היות די מקוה האָט איהם אויסגעוויזען צו זיין עפּעס צופיל מיט וואַסער האָט ער אַריינגערוקט אַ קאָטשערע און צו זיין שרעק אָנגעשטויסען זיך אויף אַ טויטען-קערפּער, וועלכען ער האָט אַרויסגעשלעפּט פון וואַסער. דער טויטער קערפּער איז געוועזען פון זיין ווייב. מיט וואונדען אין קאָפּ, וואָס מיט איהר איז געשעהען אין דער ווײלע, וואָס ער איז געוועזען אַרויסגעגאַנגען ווייס ער נישט.

שפּעטער-צו האָט בלאָך געביטען זיינע ערקלערונגען זאָגענדיג, אַז ער האָט געפונען זיין פרוי אַ טויטע נישט אין וואַסער, נאָר ביי דער מקוה און, אַז ס'האָבען איהר משמעות דערמאָרדעט ווילנער, וועלכע האָבען זי שוין געהאַט איינמאָל געדראָהט צו דערשיסען אָדער צו דער'הרג'ענען איהר מיט אַ האַק.

אויפ'ן סמך פון די אַלע דערקלערונגען, וועלכע האָבען זיך איינע די אַנדערע סותר געווען איז בלאָך אַרעסטירט געוואָרען אונטער דער בעשולדיגונג, אַז ער האָט דערמאָרדעט זיין אייגען ווייב מיט אַ האַק און דעם טויטען קערפּער אַריינגעוואָרפען אין דער מקוה פון דער קהל'שער באָד.

אַזוי ווי דער אַרעסטירטער בלאָך האָט אַרויסגעוויזען סימנים פון אַ פּסיכישער קרענק, איז ער דעריבער אָפּגעשיקט געוואָרען אויף אַן אָבסערוואַציע אין דער פּסיכיאַטרישער אָפּטיילונג פון יאַקוב, וואו ער האָט זיך געפונען אַ לענגערע צייט. דאָרט האָט דער אָנגעקלאָגטער אַרויסגעוויזען אַ גאַנץ גוטע אָריענטאַציע און געמאַכט אַן איינדרוק פון אַ נאָרמאַלען מענשען, אָבער אַז מען פלעגט מיט איהם נעהמען רעדען וועגען דער ווייב, פלעגט ער דאַן אַרויסווייזען פּסיכישע אוננאָרמאַלקייטען.

די מעדיצינישע עקספּערטיזע איז אָבער געקומען צום בעשלוס, אַז בלאָך סימולירט בלויז טיפּשות און אַז ער איז בעגאַנגען דעם מאָרד אין אַ נאָרמאַלען צושטאַנד.

פערטיידיגער טשערניכאָוו בעמיהט זיך צו דערווייזען, אַז בלאָך איז אַן אוננאָרמאַלער מענש.

די עקספּערטיזע פון ד"ר סומאַראַק האָט פעסטגעשטעלט, אַז די וואונדען זענען דער דערמאָרדעטער געמאַכט געוואָרען מיט אַ שאַרף געוועהר.

יורידישע עצות.

6412. אַ. העכט.

איהר קאָנט אין משך פון 2 וואָכען ווענדען זיך צום זעלבען געריכט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל אייך בעפרייען פון שטראָף.

———

6413. אַ הויזווירט פון גדאַנסקע.

די פעראָרדנונג אויפצופרישען די הייזער איז אַרויסגעגעבען געוואָרען דורכ'ן רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט נאָך אין מערץ. 20 זל איז אין דעם פאַל די מינימאַל-סטע שטראָף. איהר דאַרפט אומבעדינגט אייער רעקורס צוריקציהען, ווייל בעפרייט צו ווערען אין גאַנצען האָט איהר נישט קיין האָפנונגען, פערקערט: מען קאָן אייך נאָכ'ן העכערען די שטראָף. דער מאָטיוו, אַז איהר האָט נישט געהאַט קיין מיטלען דורכצופיהרען דעם רעמאָנט איז נישט גענוגענד.

6414. יצחק גלאַדשטיין פון זגערזשער 82.

ווענדעט זיך מיט אַן אָנקלאָגע צום רעגירונגס קאָמיסאַר.

———

6415. אַ לעזער פון נאָוואָמיעסקאַ.

אויב איהר האָט אַ מיליטעריש ביכעל דאַרפט איהר זיך נישט שטעלען אויף קיין פּאָבאָר-קאָמיסיע.

רעזערוויסטען פון יאָהר 1886 ווערען אויף די איצטיגע קאָנטראָל-פערזאַמלונגען נישט גערופען.

———

6416. אַ געזעלשאַפטליכער טוער.

די נייע פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט וועגען עמיגראַציע טרעט אַריין אין קראַפט ד. 15. דעצעמבער 1927. לויט דער דערמאָנטער פעראָרדנונג ווערט בעטראַכט אַלס עמיגראַנט יעדער פּוילישער בירגער, וועלכער פערלאָזט אָדער האָט פערלאָזט די גרעניצען פון דער מלוכה, בכדי צו זוכען זיך אַרבייט, צו בעזעצען זיך אָדער צו פאָהרען צו קרובים. פאַר עמיגראַנטען ווערען אויך בעטראַכט אַלע פערזאָנען, וועלכע פאָהרען מיט אָדער געפונען זיך שוין צוזאַמען מיט'ן עמיגראַנט אין אויסלאַנד און געהערען צו זיין משפחה.

———

6417. בערמאַן.

הייל-קאָסטען ווערען אויפגעמאָנט קודם כל ביים קראַנקען גופא און אויב ער איז נישט ביכולת צו צאָהלען ביי אַלע קרובים לויט דער גלייכער ליניע.

———

6418. אַ טישלער.

6419. פּודלאָווסקי.

6420. אַ פעראינטערעסירטער אַרבעטער.

די טעג וועלען מיר וועגען די בערירטע דורך אייך פראַגען געבען אויספיהרליכע אַרטיקלען.

———

6421. אַ לעזער פון פּעטריקאָווער 82.

6422. אַ לעזער פון זגערזשער 53.

6423. לעווין.

6424. אַ געטרייער לעזער פון זגערזש.

6425. ל. פּאָדעמביצקי.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פּערזענליך ווענדען צו אונזער יוריסט אין רעדאַקציע פון 3 – ביז 4 טעגליך מיטבּרענגענדיג די צייטונג.

פון „אָרט"
היינט — 2 פאָרשטעלונגען.

היינט גיט דער „אָרט" די לעצטע צוויי פאָרשטעלונגען פון זיין ערשטען שלאַגער-פּראָגראַם א. נ. „גלאַט כשר".

די פאָרשטעלונגען הויבען זיך אָן: 7.45 און 10 אַ זייגער אין אָווענד.

דינסטאָג קומט פאָר די פּרעמיערע פון צווייטען פּראָגראַם, די מוזיק פון וועלכען עס איז געשאַפען געוואָרען פון בעקאַנטען קאָמפּאָזיטאָר הענעך קאָן, און די דעקאָראַציעס און קאָסטיומען פון די יונגע טאַלענטפולע מאָלער: פּרל. דינה מאַטוס און שמואל בלום.

אויף די פאָרשטעלונגען פון פרייטאָג און שבת נאָכמיטאָג זענען געוועזען אָנוועזענד פיעל חשוב'ע געסט. צווישען זיי — דער בעריהמטער יודישער קינסטלער לעאָפּאָלד פּיליכאָווסקי, דער אַרבייטער- און- קולטור - טוער, זרבבל און דער וועלט-בעריהמטער זינגער סערגעי ראַדאָמסקי.

די געסט האָבען אויסגעדריקט זייער פרייד, וואָס אין לאָדז האָבען זיי געטראָפען אַזאַ בעדייטענדע קולטור-און-קונסט-פּאָזיציע, ווי דער „אָרט" איז, און זיי האָבען געדאַנקט די לייטער און אַרטיסטען פאַר דער אָנגענעהמער איבערראַשונג.

א בעזוך ביי מאַקסים גאָרקי.
(ענדע פון ד"ר 4-טער זייט).

איז געוועהנליך דאָ זיין סעקרעטאַרין דאָס איז אַ רוסישע פרוי, וואָס קען רעדען עטליכע שפּראַכען און וועלכע דינט אַמאָל ווי אַ דאָלמעטשער פאַר איהם. עס קומען צו איהם אַ סך רוסען און אַ סך פערעהרער פון אַנדערע לענדער.

גאָרקי לעזט אַ סך. איך האָב ביי איהם געפונען ביכער פון די לעצטע אַמעריקאַנישע אויסגאַבען. אָבער ער לעזט נאָר אין רוסישער איבערזעצונג.

גאָרקי האָט קיינמאָל נישט גענומען קיין בעשטעלונג פון אַ רעדאַקטאָר עפּעס אָנצושרייבען, ווי עס טוען געוועהנליך אַנדערע שרייבער. נישט נאָר קיין ערצעהלונג, נאָר אפילו קיין אַרטיקעל האָט ער קיינמאָל נישט געמאַכט אויף בעשטעלונג.

גאָרקי האָט מיר געזאָגט, אַז ער האָט פיר יאָהר צייט נישט געשריבען צוליב די איבערקעהרענישען, וואָס עס זענען אין דער וועלט פאָרגעקומען די לעצטע יאָהרען. גאָרקי האָט דאָס אַלץ געמוזט פריהער פערדייען אין זיך ווי אַ קינסטלער, איידער ער האָט זיך גענומען צום פעדער. איך האָב אויסגעפונען, אַז גאָרקי אינטערעסירט זיך זעהר שטאַרק מיט דער נעגער-פראַגע אין אַמעריקאַ, ווי ער אינטערעסירט זיך בכלל מיט דער לאַגע פון אַלע אונטערדריקטע.

ריידענדיג מיט מיר וועגען אַמעריקאַ, האָט ער אַ פרעג געטון: „ווען וועלען אַמעריקאַנער שוין מיד ווערען פון האָבען אַזוי פיל געלד?"

גאָרקי מיינט, אַז עס וועט אין אַמעריקאַ מוזען קומען דער געפיהל, אַז מען איז שוין גענוג זאַט.

א טיכטיגער שטעמפעל-ועצער
אין האלקאנזירער ווערט געזוכט אין שטעמפעל-פאבריק
ל. יאסקאוויטש, פעטריקאווער 27.

Dom Transportowo-Ekspedycyjny
S. JELIN i J. RUDOMIN Sp. Akc.
Łódź, Piotrkowska 62, tel. 2-07, 24-69
poleca swe obszerne, suche i w
centrum miasta położone składy towarowe
do zamagazynowania wszelkiego rodzaju towarów oraz surowców
461

אַ גרויסער אויספערקויף פון
מאַלער=שאַבלאָנען
ביי א. פישאויף, לאדז, פאלנאצנאַ 9
ביליג צו פערקויפען א קריטע=מאשין.
996

פעלץ-ווערקשטעל פון ח. האָכענבערג
קאַמיענאַ=גאַס 2
נעהמט אָן אלערליי קירזשנער-אויסארבייטונגען לויט די נייעסטע אויסלענדישע פאַסאָנען און פיהרט אויס רעיעל און צו קאָנקורענץ-פרייזען. ספעציאליסט פון פאָקען-מאַנטלען, פאָקענע היטלעך ווי אויך שטריימלעך.
מיט אכטונג ח. האכענבערג, קאמיענא 2, פראָנט-געוועלב.

גרויסער שיך-אויספערקויף!
פערקלענערטע פרייזען פון 50 זל. ביז 25 זל.
WARSZAWSKI MAGAZYN OBUWIA
J. NAGLERA, Piotrkowska 109.

ערשטקלאַסיגער
קירזשנער=ווערקשטעל
M. FARBER, Piotrkowska 27
קווער אָפיצינע, ערשטער שטאָק.
ס'ווערען אָנגענומען זעמטליכע **פעלץ-אַרבייטען** לויט די נייעסטע מאָדעלען צו מעסיגע פרייזען.
ספעציאליסט פון דאמען-מענטעל.
131

N. BIAŁEK, ŁÓDŹ
PIOTRKOWSKA 39. TEL 45-91.
SKŁAD ARTYKUŁÓW ŻELAZNYCH / II-PODWORZE

עלעגאנט געקליידעט
קאָנט איהר נאָר געהן ווען איהר מאַכט זיך אַ מלבוש זאַלט איהר פריהער בעזוכן דאָס לאַנג עקזיסטירענדע געשעפט פון
יודישע לאנגע מלבושים אַגראַדאווע 8
ווי איהר בעקומט שטענדיג אויף לאַגער ווינטערדיגע, זומער-דיגע און קינדער מלבושים פון די בעסטע סחורות. אָנ'איי-גענעם ווערקשטעל מיט די בעסטע שניידער-ארבייטער.
בעמערקונג: אויף בעשטעלונגען בעזיץ איך אַ גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע סחורות. אויסנאהמס-פרייזען פאר חתונה-אויסשטעהר
חיים מאנדראווסקי 8 אגראדאווא 8

בעקאַנטמאכונג !!!
דערמיט ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט אַז
געברידער טויבע,
וועלכע האָבען זיך בעריהמט געמאַכט אין גאַנץ פוילען בעזונדערס אין לאָדז מיט זייער אויסגעצייכענט שפילען, גו-טער און צופרידענשטעלענדער בעהאַנד-לונג עמפעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווע-רען אָנגענומען אויף פאָלגענדע אדרעסן:
נאַווא=צעגעלניאַנאַ 22,
אַל. 1-טער מאַי 18,
ווסכאַדניאַ 18.
בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואָס קומען פאַר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אָנגענומען. — געדענקט די אדרעס!

י. טויבע.

255
Hurtowy skład
mydła toaletowego, perfum i kosmetyków krajowych i :–: zagranicznych fabryk :–:
PERFUMERJA
„KOSMOS"
ŁÓDŹ,
Piotrkowska 60, Telefon 15-22

נאָר די פאַ-טענטירטע
פאָדערט איבעראל
פעלד=בעטען
Palma-Patent פערזעהן מיט דער פאבריקס-מארקע
פאר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף 8 יאהר
שטעטס אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואהל:
ניקעל-בעטען, ניקעל-קינדער-בעטען, טיש-בע-טען, אמעריקאַנקעס קינדער-וועגעלעך, קינ-דער-בענקעלעך אויף רעדלעך ווי אויך מעטער-טאס.
מאטראצען געבעטע, שאַטקא-ווע און האַנאַדריסקע
קאָזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך וואָס פריהער ביז 17 זל., פאלמע-בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס-פרייזען.
הורט. זעמטליכע רעפּאַראַטורען. דעטייל.
לאדז, פולנאָצנא 24, טעלעפאָן 31=85.

ZAKŁAD RYSOWNICZY i malowania ręcznego
M. Szwarcowski
NARUTOWICZA 36, tel. 35-25.
stale na składzie wielki wybór wzorów do haftu ręcznego i maszynowego. – Ceny niżej konkurencyjne.
970

ווי֊כטיג פאר מחותנים!
אין דעם ניי-רעמאנטירטען זאל זאכאדניא 53
ווערט פערדינגען אויף **חתונות** מיט די בעסטע בעדינגונגען, די שענסטע געשירען אויך מיט די שענסטע עלעקטרישע בעלייכטונגען. — קומט און איבערצייגט אייך!
בעמערקונג: 50 פראָצענט ביליגער ווי איבעראל!
„זאַל קאלאסעאום", זאַכאדניאַ 53.
433

Ważne dla właścicieli nieruchomości!
SZYLDZIKI z NAPISEM
„Dzwonek do dozorcy", „Dozorca"
i wszelkie inne stale na składzie.
Komplet 6 sztuk zł. 4;–
Zakład Grawersko-Pieczętarski
D. SZTANGE, Piotrkowska 83, tel. 32-16.

פאבריק פון
זשיראנדאלען
ווי אויך גאלוואנישע
בראנזיר=אנשטאלט
מ. לידער, לאדז
צעגעלניאנא 33, טעל. 53-41
נעהמט אָן אַלערליי געגענשטענדע צו איבערגילטען, פערזילבערען, ניקלען, בראָנזירען און אָקסידירען. עס ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי רעפּעראַטורען פון פערשידענע מע-טאַלענע און זילבערנע געגענ-שטענדע. פינקטליכע אויספיהרונג-גען און ביליג מיט אַ גאַראַנטיע פאַר דויערהאַפטיגקייט.
148

Specialista dla przepukliny
Wynalazca patent. bandaży
מיט 20-יעהריגער פראַקטיק בעקאַנטער ספעציאליסט **ראַפּאַפּאָרט** פון לעמבערג, גראַשיצקי-גאַס 8 איז געקומען נאָך לאָדז און נעדרט אַ לײדענדע אויף פערשי-דענע געברעכליכקייטען און קערפּער-פערקריפּלונגען, ווי: 1) **לייסטען-ברוכען**, וואָס פאַלען אַריין אין כיס (אַמער-בײַטעל) נאַבעל-ברוכען, בויך-ברוכען, נעבער-מוטער-ברוכען, אויך **גאַל-שטיינער**, הענגבויך א.ז.וו. ס'ווערט געהיילט מיט די נייעסטע ספעציאל היילבאַנדאַזשען פון אייגענער ערפינדונג, וואָס איז געוואָרען אָנערקענט דורך מעהרערע פּראָפעסאָרען, 2) **פערקרומטע פלייצעס** (הויקערס) ליעהטונגען, געשוואָלענע פיס, העלפט דעם קראַנקען מיט די נייעסטע היילאַפּאַראַטען.
ספעציאַליסט ראַפּאַפּאָרט איז געוואָרען בעשאָנקען אויך מיט אַ גאָלדענעם מעדאַל. ספעציאליסט דיר. **ראַפּאַפּאָרט** נעהמט אויף לײדענדע
ביי **גרינבוים, № 17 זגערזשער № 17**
אייגענע ווערקשטעל

געטרעס
(אויבערשטרימף)
אין אַ גרויסען אויסוואַל ביי
אַבראַמאָוויטש
לאָדז, פּאָדרזשעטשנאַ 15.

אויפאָרדערונג!
דער צענטראַלער טאַנץ=לערער=פעראיין
אויף דער לאָדזער וואָיעוואודזטווע אין לאָדז, פאָדערט אויף אַלע פּראָווינצער טאַנץ=לעהרער, ווי אַמשנעלסטען זיך צו פערשרייבען אַלס מיטגלידער אין דעם פעראיין פון די טאַנץ-לעהרער, ווייל דעם **15 דעצעמבער** ה.י. געהט אַריין אין קראַפט דער **צעכען=געזעץ**. די וועלכע וועלען נישט געהערען צו דעם פעראיין דראָהט צו פערלירען זייער עקזיסטענץ. איינשרייבונגען פון נייע מיט-גלידער ווערען אָנגענומען דינסטאָג און דאָנערשטאָג פון 12 ביז 2 נאָכמ. אין פער-איין, לאָדז, זאַכאַדניאַ 53.
די פערוואַלטונג.
435

א קונסט=פאטאגראפיע
איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!
אין מײן אײבעראַל בעקאַנטען קונסטפאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפערטיגט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פאַסטקאַרטען, פּאָרטרע-טען, סאַלאָן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען, לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַמע-ריקאַנער זײדען-קאַרטען. ס'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַמען פאַר גע-זעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס), אויפ'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אַטעליער, צוגענגליכע פרייזען. גרעסטע אָנערקענונג פון אַ רייהע לאָדזער פער-זענליכקייטען פאַר די שעהנע און דאַרנפעלטיגע אויספיהרונגען.
מיט אכטונג קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1. צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1

אַ דאַמסקע
ניי=מאשין
אין גוטען צושטאַנד ווערט געזוכט! צו קויפען.
אָפּערטען אין אַדמיניסטר.
אונטער „מאַשין".

אמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען!
קען מען קויפען אַלערליי
פוטער=ווארען
...... נאָר ביי דער לאַנג-יעהריגער פירמע ......
ל. ב. פעפער, ווסכאדניא 42.
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל אויס'ן אָרט. די ארבייט ווערט אויסגע-פיהרט פינקטליך און רעעיעל.
910

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.